

Podsumowanie diagnozy delimitacyjnej
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023 **AKTUALIZACJA**

NOWY TARG, 2023

Spis treści

Wprowadzenie3

1. Charakterystyka Miasta Nowy Targ4

2. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ7

2.1	Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	7
	Wyróżnione jednostki statystyczne	7
	Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	11
2.2	Sfera społeczna	14
2.3	Sfera gospodarcza	27
2.4	Sfera środowiskowa	31
2.5	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	40
2.6	Sfera techniczna	49
2.7	Syntetyczny wskaźnik degradacji porównywanych jednostek statystycznych	53
	Podsumowanie analizy - sfera społeczna	53
	Podsumowanie analizy – pozostałe sfery rozwojowe	56
2.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	58
	Podobszar 1 Centrum	59
	Podobszar 2 Osiedle	59
3.	Podsumowanie – wyznaczanie obszaru rewitalizacji	59
	Spis tabel i grafik	64

Wprowadzenie

Na podstawie rekomendacji zawartych w raporcie z przeprowadzonej oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023, pozytywnie zaopiniowanej przez Komitet Rewitalizacji podjęto ponowną analizę delimitacyjną obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach analizy wzięto pod uwagę w szczególności występujące negatywne zjawiska o charakterze społecznym, ale także sytuację gminy w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ważną rolę analizy było rozpoznanie skali zidentyfikowanych problemów, by w dalszych etapach prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe było wypracowanie działań ukierunkowanych na ich rozwiązanie.

Przeprowadzona analiza delimitacyjna potwierdziła zasadność utrzymania wyznaczonego w drodze Uchwały Nr XXV/213/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 czerwca 2016 r. oraz zmieniającej Uchwały Nr XXXV/317/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 marca 2017 r. obszaru rewitalizacji. Wyniki analizy wskazują występowanie najwyższej skali problemów o charakterze społecznym na podobszarach Centrum i Osiedle, ponadto w dalszym ciągu występują tam negatywne zjawiska o charakterze pozaspołecznym. Dodatkowo, jak wynika z raportu z ewaluacji GPR, znaczna część projektów rewitalizacyjnych nie została zrealizowana, czego powodem jest m.in. wskazane w ewaluacji wystąpienie stanu epidemiologicznego spowodowanego wirusem SARS-CoV-2. Podczas trwania stanu epidemii (lata 2020-2022) możliwość realizacji wielu z projektów, a zwłaszcza tych o charakterze miękkim była znacznie ograniczona. W konsekwencji nie zostały odnotowane w znacznej skali pozytywne zmiany na obszarze rewitalizacji, a poniżej zaprezentowana ponowna diagnoza delimitacyjna potwierdza, że obszarem najbardziej wymagającym interwencji w Nowym Targu w dalszym ciągu jest obowiązujący obszar rewitalizacji tj. podobszar 1 Centrum i podobszar 2 Osiedle.

1. Charakterystyka Miasta Nowy Targ

Nowy Targ jest malowniczym miastem położonym na południu Małopolski w sercu rozległej Kotliny Orawsko – Nowotarskiej, u zbiegu Białego i Czarnego Dunajca. Centralne położenie, uwarunkowania administracyjne i atrakcje kulturalne sprawiły, iż Nowy Targ jest stolicą Podhala. Tu skupiają się wszystkie drogi z Podhala, Spisza i Orawy. Centralne położenie jest zaletą Nowego Targu. Jest ono znakomitą bazą wypadową w Tatry, Pieniny, nad Jezioro Czorszyńskie, na Babią Górę, czy pełne szlaków turystycznych Gorce. Nowy Targ jest niewielkim miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 33 216 z czego 52,7% stanowią kobiety, a 47,3% mężczyźni. W latach 2012-2021 liczba mieszkańców spadła o niespełna 2%.

Nowy Targ dysponuje dużym potencjałem gospodarczym i intelektualnym. Struktura tego potencjału wskazuje, że obok zakładów i instytucji usługowych pracujących na wewnętrzne potrzeby miasta, szczególnie duży potencjał posiadają liczne zakłady, firmy i instytucje usługowe pracujące dla potrzeb otoczenia regionalnego, często obejmujące skalę ponadregionalną. Rozwój firm w Nowym Targu w latach 2019-2022 wyglądał następująco:

Tabela 1 Podmioty gospodarcze (stan na dzień 31.12.2022 r.)

	Podmioty gospodarcze			
	2019	2020	2021	2022
Podmioty gospodarcze ogółem	5010	5129	5282	5440
Podmioty gospodarcze - sektor publiczny	101	101	101	101
Podmioty gospodarcze - sektor prywatny	4885	5000	5138	5285

Źródło: Główny urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Miasto stanowi centrum administracyjne, gospodarcze, edukacyjne i kulturalne Podhala, Spisza i Orawy. Znajdują się tutaj siedziby wielu instytucji o znaczeniu regionalnym m.in. Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Sąd Rejonowy, Starostwo Powiatowe, Krajowa Administracja Skarbowa, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu, Oddział Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego, banki, Euroregion „Tatry”, liczne organizacje pozarządowe, lokalne mass media.

W celu zweryfikowania konieczności objęcia procesem rewitalizacji obszarów wyłonionych w trakcie prac związanych z delimitacją obszarów zdegradowanych na terenie Miasta Nowy Targ oraz dla dookreślenia potrzeb i kierunków związanych z rewitalizacją omawianych terenów, przeprowadzono pięć eksperckich wywiadów pogłębionych z przedstawicielami zróżnicowanych środowisk miejskich. Wśród uczestników badania znalazły się osoby związane z instytucjami kultury, lokalni działacze społeczni, pracownicy pomocy społecznej oraz przedstawiciele lokalnych władz. Przeprowadzone badania podzielone zostały na kilka bloków tematycznych wśród których znajdowały się pytania o aktualny stan miasta, jego główne wady i zalety, obserwowane problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, a także trudności/problemy z nich wynikające. Następnie wywiad koncentrował się na wskazaniu miejsc i obszarów nacechowanych koncentracją zjawisk negatywnych. Przeprowadzono także porównanie, mające na celu ukazanie w/w miejsc na tle całego miasta. Na końcu, na podstawie uzyskanych informacji, starano się wskazać kierunek zmian oraz perspektywę rozwoju dla terenów omawianych w trakcie wywiadów. W przedmiotowym opracowaniu zaprezentowane zostały wnioski koncentrujące się wokół głównych wątków badawczych. Efekty prac badawczych zostały w całości wykorzystane i uwzględnione w rozdziale 7. Diagnoza obszaru rewitalizacji, której przedmiotem jest analiza pogłębiona obszaru wsparcia. Poniżej na

potrzeby przedmiotowego podrozdziału dokonano syntetycznej charakterystyki miasta bazującej na analizie danych zastanych, ale przede wszystkim w badaniach społecznych.

Nowy Targ położony jest na południu województwa małopolskiego, w kotlinie Orawsko-Nowotarskiej, a jego usytuowanie w regionie stanowi jeden z najczęściej wymienianych przez jego mieszkańców atutów. Położenie w sercu Podhala stanowi ich zdaniem duży potencjał, a otaczające Nowy Targ góry tworzą klimat sprzyjający turystyce. Jednakże w opinii respondentów, w chwili obecnej miasto nie w pełni wykorzystuje możliwości rozwoju turystyki. Niewystarczająco korzysta z lokalnej historii i tradycji co w rezultacie prowadzi do niewykorzystywania istotnej części potencjału rozwojowego. Nowy Targ pełni w regionie rolę miasta handlowo-usługowego oraz centrum administracyjnego subregionu. Rola pełniona przez miasto oraz jego charakter, potencjalnie sprzyja napływowi i osiedlaniu się ludzi spoza Nowego Targu. Fakt ten stanowi zarówno zaletę miasta, ponieważ świadczy o potencjale rozwojowym, ale także niesie zagrożenia w postaci braku asymilacji ludności napływowej, tworzenia grup osób wykluczonych społecznie, bezdomności itp.

Kolejnym atutem miasta, zdaniem rozmówców, są jego mieszkańcy. Z jednej strony przedstawiani jako ludzie otwarci na nowe pomysły i chętnie uczestniczący w życiu lokalnej społeczności. Z drugiej cechą wielu z nich (jak wskazują badani) jest tzw. „słomiany zapal”, objawiający się szybkim traceniem entuzjazmu w zakresie realizowanych przedsięwzięć, niechęć do angażowania się w długoterminowe przedsięwzięcia itp. Wymienione cechy zdaniem badanych przyczyniają się do tego, iż lokalnym aktywistom i organizacjom pozarządowym, trudno jest w mieście przeprowadzić działania w sposób oddolny i włączający społeczność lokalną. W rezultacie pojawia się problem niewykorzystywania potencjału kulturowego i historycznego społeczności do pobudzenia rozwoju turystyki, promocji lokalnych tradycji etc. Mieszkańcy, gdy nie widzą szybkich efektów, często zniechęcają się do działań, co skutkuje stagnacją i wypaleniem lokalnych liderów zmian społecznych.

Jednym z negatywnych efektów opisywanej sytuacji jest to, iż Nowy Targ przestał stanowić naturalną bazę turystyczną i noclegową Podhala. Stał się wyłącznie miastem tranzytowym, położonym na trasie zmierzającej do mniejszych miejscowości, które lepiej potrafią wykorzystać swój potencjał. W szczególności dotyczy to miasta takiego jak Zakopane czy wsi Bukowina Tatrzańska, które mimo zdecydowanie mniejszych rozmiarów, potrafią organizować posiadane zasoby i wykorzystywać je w celach rozwoju turystyki, lokalnej gospodarki, promocji kultury i tradycji. Niekorzystny obraz Nowego Targu w oczach mieszkańców i turystów, dopełnia brak inwestycji w infrastrukturę oraz przestarzała oferta turystyczna.

Mimo korzystnego dla rozwoju turystyki usytuowania miasta (w bezpośrednim pobliżu Tatr i wielu atrakcji turystycznych) położenie to, a w szczególności usytuowanie miasta w dolinie i na zboczach, generuje szereg problemów. Jednym z nich jest poważne zanieczyszczenie powietrza w okresie jesienno-zimowym. Okres grzewczy wydłużony przez surowy klimat, otoczenie górami, a także wysoka intensywność zabudowy jednorodzinnej będącej źródłem niskiej emisji, sprzyja utrzymywaniu się wysokich stężeń pyłu zawieszonego.

Położenie miasta na zboczach nie sprzyja rozwojowi przemysłu, ponieważ w mieście brakuje odpowiednich terenów inwestycyjnych. Sytuacja ta sprzyja utrzymywaniu się bezrobocia, a także odpływowi młodych ludzi do większych miast, co z kolei skutkuje stopniowym starzeniem się populacji Nowego Targu.

Wśród pozostałych problemów miasta (w zakresie problemów społecznych i funkcjonalnych) wymieniano także zauważalny brak siedziby biblioteki miejskiej, w której mieszkańcy mogliby skorzystać z przygotowywanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną oferty. Możliwości rozwoju oferty czytelniczej i

kulturalnej oraz uczestnictwa mieszkańców w kulturze ograniczane są przez dotychczas funkcjonujące filie miejskiej instytucji w wynajmowanych pomieszczeniach, w niektórych przypadkach niedostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Na niekorzystne zmiany w kwestii poziomu czytelnictwa mieszkańców Nowego Targu wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgodnie z którymi w 2022 r. na 1000 mieszkańców przypadało 114 czytelników biblioteki publicznej, dla porównania w latach sprzed pandemii COVID-19 wartość ta była nawet trzykrotnie większa (2017 – 336, 2018 – 342, 2019 – 311). Kolejnym z wymienianych problemów, jest starzenie się społeczeństwa oraz brak miejsc aktywizacji osób starszych, co sprzyja ich stopniowemu wykluczeniu. Niedostosowanie i braki w ofercie spędzania wolnego czasu, dotyczą także młodzieży oraz osób w wieku aktywności zawodowej. W mieście brakuje miejsc spotkań, kawiarni, restauracji oraz oferty kulturalno-rozrywkowej, co w połączeniu z brakiem nowoczesnego ośrodka kultury i wspierania oddolnych działań twórczych, stanowi kolejną przeszkodę w zakresie tworzenia lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych, a w rezultacie na niewykorzystywanie i utratę części dziedzictwa kulturowego.

2. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ

2.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Zgodnie z ustawą¹ **Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który realizowany jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych terytorialnie, prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.**

Zatem istotne jest, aby obszar, który zostanie poddany procesowi rewitalizacji, został wyodrębniony po szczegółowej analizie, opracowanej w oparciu o zmienne (wskaźniki) prezentujące sytuację społeczno-gospodarczą w mieście. Przyjęta na potrzeby opracowania metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Nowym Targu, skupia się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej występującej w Nowym Targu.

Pierwszy etap prac nad delimitacją skupiał się na przeprowadzeniu analizy danych zastanych, która polegała na zgromadzeniu rzetelnych danych statystycznych i przydatnych materiałów, które w późniejszych etapach zostały poddane analizie. Wybór istotnych informacji pozwolił na przeprowadzenie właściwej analizy, która swoim zakresem objęła dokumenty, informacje i dane uznane za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania diagnozy delimitacyjnej zastosowane zostały dwa podejścia - statystyczne i przestrzenne, oba bazujące na analizie danych zastanych. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych jednostek porównawczych.

Diagnoza delimitacyjna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Nowy Targ ma na celu wskazanie tych części miasta, w których koncentracją się negatywne zjawiska, a w szczególności te o charakterze społecznym. Identyfikacja i właściwe ich rozpoznanie umożliwi podjęcie skutecznych działań, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego, a także będą podstawą prowadzenia zaplanowanej rewitalizacji.

Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych przede wszystkim z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspołecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Wyróżnione jednostki statystyczne

W ramach prowadzonych prac pozostawiono wykorzystany w diagnozie delimitacyjnej pisanej na potrzeby poprzedniej perspektywy obowiązywania dokumentu podział miasta na 17 jednostek statystycznych. Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział miasta na okręgi wyborcze, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów, jak również identyfikowane zjawiska kryzysowe. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-

¹ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 28 z późn. zm.)

przestrzenne i techniczne. Poniżej przedstawiono wyodrębnione obszary porównawcze z uwzględnieniem ich powierzchni i liczby mieszkańców.

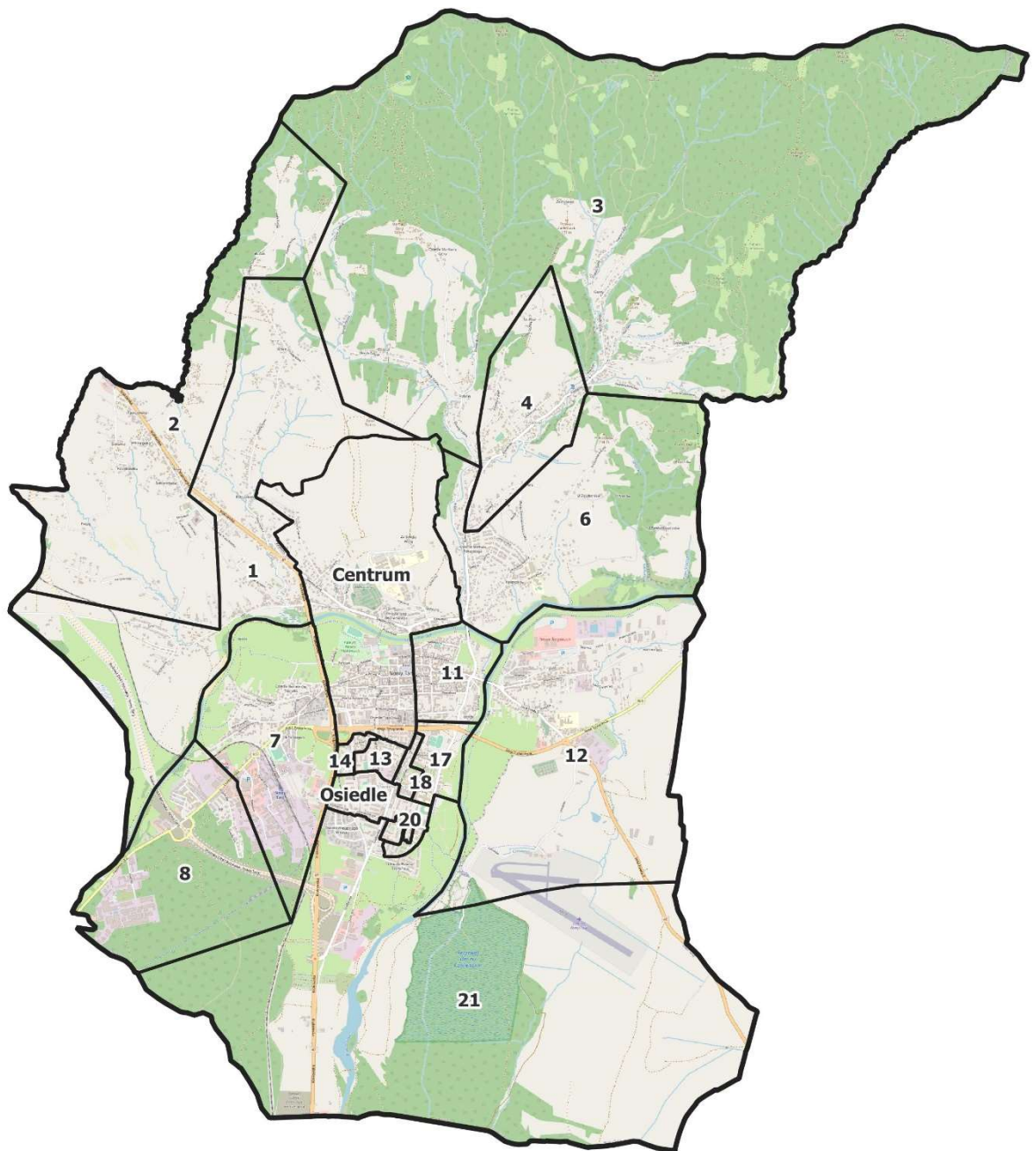
Tabela 2 Wyróżnione w mieście Nowy Targ jednostki porównawcze

Lp.		Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Liczba ludności	Udział ludności
1.	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	295	5,8%	4 936	15,8%
2.	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	32	0,6%	4 000	12,8%
3.	Okręg wyborczy 1	426	8,3%	1 745	5,6%
4.	Okręg wyborczy 2	417	8,2%	1 480	4,7%
5.	Okręg wyborczy 3	1 482	29,0%	1 490	4,8%
6.	Okręg wyborczy 4	130	2,6%	1 330	4,3%
7.	Okręg wyborczy 6	345	6,8%	1 872	6,0%
8.	Okręg wyborczy 7	197	3,8%	1 776	5,7%
9.	Okręg wyborczy 8	217	4,2%	1 363	4,4%
10.	Okręg wyborczy 11	56	1,1%	1 723	5,5%
11.	Okręg wyborczy 12	464	9,1%	1 373	4,4%
12.	Okręg wyborczy 13	12	0,2%	1 303	4,2%
13.	Okręg wyborczy 14	7	0,1%	1 230	3,9%
14.	Okręg wyborczy 17	29	0,6%	1 280	4,1%
15.	Okręg wyborczy 18	8	0,1%	901	2,9%
16.	Okręg wyborczy 20	5	0,1%	1 403	4,5%
17.	Okręg wyborczy 21	987	19,3%	2 011	6,4%
	Miasto Nowy Targ	5 107	100,0%	31 216	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział miasta Nowy Targ na wskazane jednostki statystyczne.

Grafika 1 Jednostki statystyczne analizowane w ramach GPR Miasta Nowy Targ

▭ granica jednostki

podkład mapowy: © autorzy OpenStreetMap

0 1 2 km

Źródło: opracowanie własne

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter miasta i występujące na jego obszarze zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno - funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 3 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący sytuację w zakresie stosunku pomiędzy liczbą mieszkańców opuszczających i przybywających do danego regionu. Zmienna pokazuje liczbę będącą różnicą pomiędzy osobami zameldowanymi i wymeldowanymi w danym regionie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Nowym Targu
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy od co najmniej 12 miesięcy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP Nowym Targu
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: KPP w Nowym Targu
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Nowym Targu
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Nowym Targu

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera Środowiskowa	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km ²	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje ile obiektów zawierających szkodliwe wyroby azbestowe zinwentaryzowano na terenie wyróżnionych obszarów. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT)
	Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach i wyrażany jest w postaci stężenia pyłów zawieszonych PM _{2.5} Źródło danych: powietrze.glos.gov.pl
	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik obrazujący potencjalne źródła niskiej emisji wyrażany poprzez udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe w ogólnej liczbie gospodarstw domowych. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera przestrzennie-funkcjonalna	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako procentowy udział przystanków w danym obszarze do ogółu przystanków w gminie. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ i BDOT
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący podmiotów świadczących usługi opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera techniczna	Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik określający dostępność Internetu w poszczególnych częściach gminy. Wskaźnik penetracji budynkowej Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s liczony jest jako stosunek liczby budynków znajdujących się w zasięgu sieci o określonych parametrach do liczby wszystkich budynków na analizowanym obszarze. Za budynki znajdujące się w zasięgu sieci o określonych parametrach uznaje się budynki z możliwością świadczenia usług zadeklarowaną przez operatora. Źródło danych: mapbook.uk.gov.pl

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i zwizualizowane. Na potrzeby przejrzystości i czytelności analizy należy wskazać przyjętą metodologię w zakresie prezentacji danych.

W odniesieniu do 20 wskaźników poddanych analizie w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej) dokonano prezentacji danych na kartogramach w podziale na ustalone jednostki referencyjne bazujące na okręgach wyborczych. Wskazane sfery poddano analizie bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań i raportów. Zgodnie z ustawą największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której też zakres danych jest najszerszy. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Kolejne z zestawień prezentuje syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzone zostały średnie dla poszczególnych jednostek porównawczych, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

2.2 Sfera społeczna

W ramach ponownie przeprowadzonego procesu delimitacji dokonano szczegółowej analizy kluczowych z punktu widzenia rewitalizacji aspektów społecznych. W celu przeprowadzenia badania zidentyfikowano wskaźniki, które pozwoliły ocenić stan poszczególnych jednostek porównawczych. Zebrane dane umożliwiły ocenę sytuacji demograficznej, wsparcia pomocy społecznej, rynku pracy, a także bezpieczeństwa publicznego oraz kapitału i aktywizacji lokalnej społeczności w mieście Nowy Targ.

Dobór zmiennych umożliwił wyodrębnienie obszarów miasta, w których występuje najwyższa koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk, co wskazuje na obecność stanu kryzysowego. W procesie analizy wykorzystano dane statystyczne za rok 2022 pozyskane z Urzędu Miasta w Nowym Targu, Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Targu, Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Targu oraz Komendy Powiatowej Policji w Nowym Targu.

Pierwszą analizowaną zmienną w sferze społecznej jest przyrost naturalny, który prezentuje różnicę w liczebności populacji wynikającą z nadwyżki lub deficytu narodzin nad zgonami. W analizie wzięto pod uwagę współczynnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w mieście oraz wyróżnionych jednostkach porównawczych. Wynik dodatni oznacza, że liczba urodzeń przewyższyła liczbę zgonów, a ujemny świadczy o wystąpieniu ubytku naturalnego, czyli ujemnego przyrostu naturalnego.

Współczynnik przyrostu naturalnego w Nowym Targu przyjął wartość ujemną (-2,4 na 1000 mieszkańców), co oznacza przewagę liczby zgonów (306) nad liczbą urodzeń (230). Niekorzystną sytuację odnotowano w przypadku 8 jednostek porównawczych, dla których wartość analizowanego współczynnika jest niższa niż wartość dla całego miasta. W poniższej tabeli zaprezentowano dane dla poszczególnych obszarów.

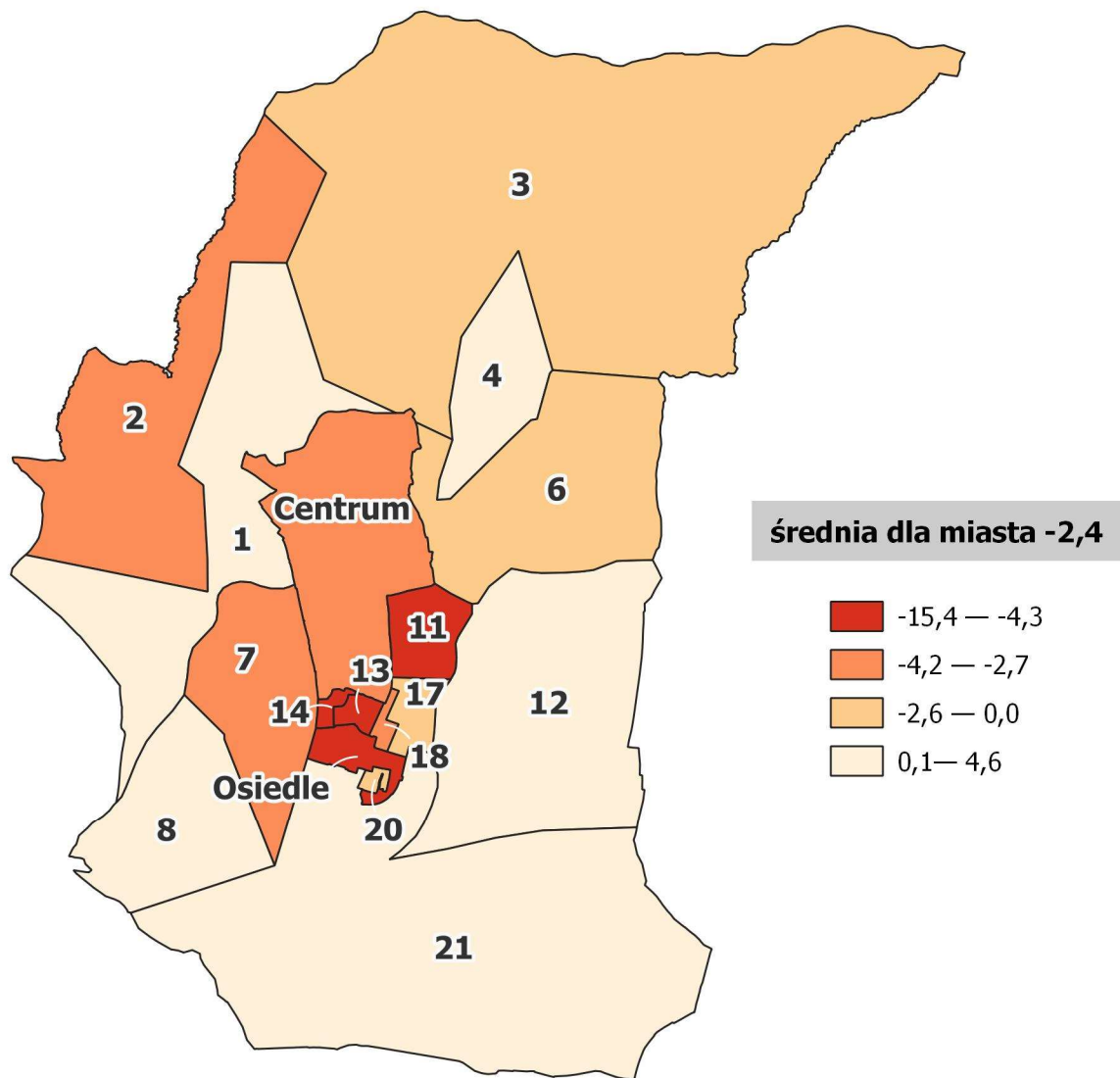
Tabela 4 Przyrost naturalny w Nowym Targu

	obszar	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	32	47	-15	-3,0
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	18	36	-18	-4,5
3	Okręg wyborczy 1	15	7	8	4,6
4	Okręg wyborczy 2	13	18	-5	-3,4
5	Okręg wyborczy 3	15	16	-1	-0,7
6	Okręg wyborczy 4	12	7	5	3,8
7	Okręg wyborczy 6	10	14	-4	-2,1
8	Okręg wyborczy 7	16	23	-7	-3,9
9	Okręg wyborczy 8	16	13	3	2,2
10	Okręg wyborczy 11	11	24	-13	-7,5
11	Okręg wyborczy 12	13	11	2	1,5
12	Okręg wyborczy 13	12	21	-9	-6,9

obszar	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
13 Okręg wyborczy 14	6	25	-19	-15,4
14 Okręg wyborczy 17	6	9	-3	-2,3
15 Okręg wyborczy 18	7	10	-3	-3,3
16 Okręg wyborczy 20	12	12	0	0,0
17 Okręg wyborczy 21	16	13	3	1,5
Miasto Nowy Targ	230	306	-76	-2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

W analizie sfery społecznej pod uwagę wzięto dane, które obrazują potencjał osiedleńczy lub też występowanie zjawiska depopulacji. W celu dokonania oceny w tym zakresie posłużono się wskaźnikiem salda migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Saldo migracji to innymi słowy

różnica pomiędzy napływem (zameldowania), a odpływem (wymeldowania) ludności w określonym czasie.

Ze zgromadzonych danych wynika, iż w 2022 r. w Nowym Targu odnotowano zjawisko depopulacji, na co wskazuje ujemna wartość wskaźnika salda migracji (-8,8), w uściśleniu nadwyżka osób wymeldowanych (1030) nad zameldowanymi (754). Najbardziej wyludniającymi się częściami miasta są: okręg wyborczy 14 (-43,9), okręg wyborczy 20 (-29,9) i okręg wyborczy 13 (23,8). Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne sytuacja jest niekorzystna dla obszarów Centrum i Osiedle, na terenie których odnotowano najwyższą przewagę osób wymeldowanych nad zameldowanymi w 2022 r.

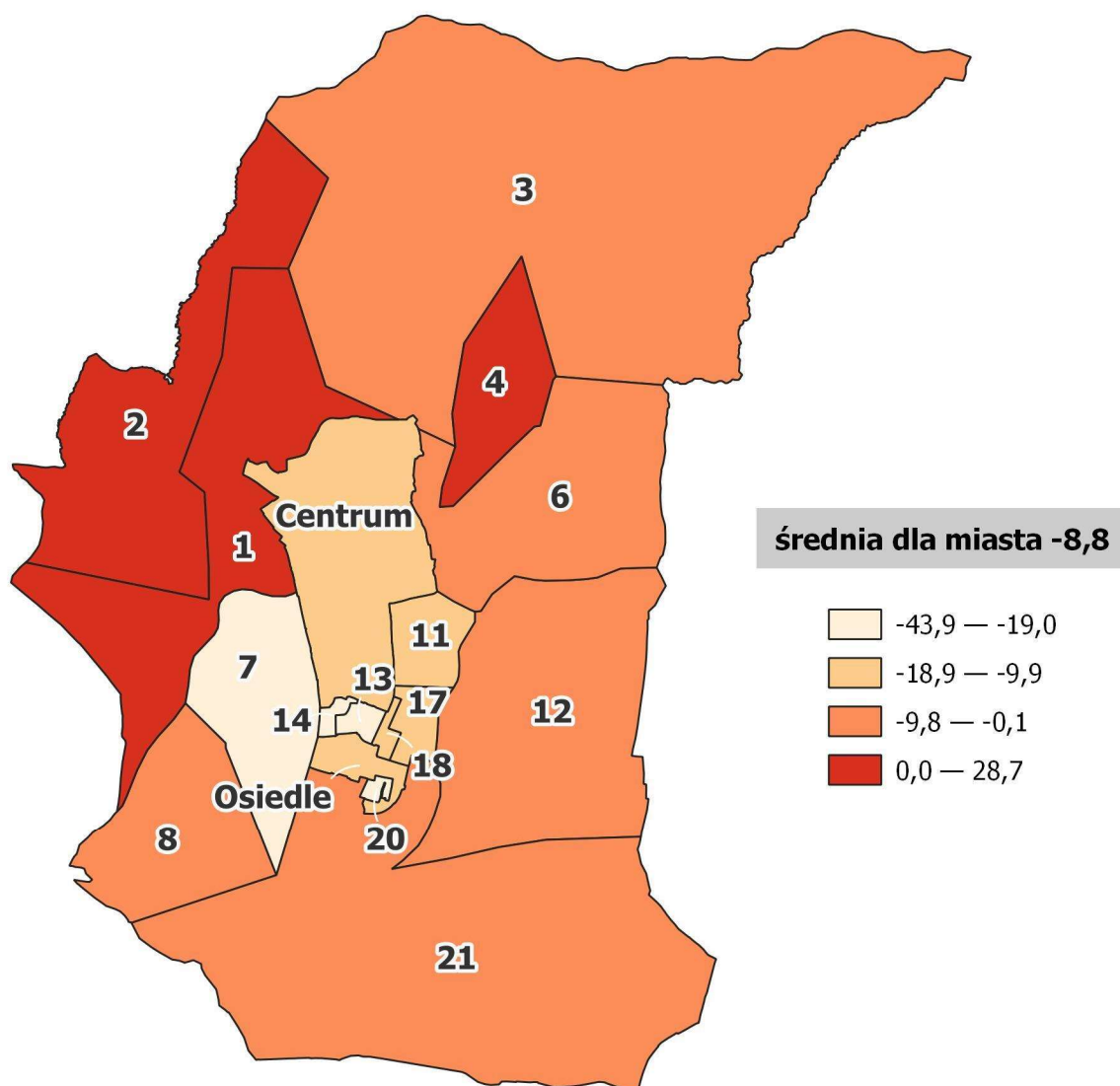
Analizując ruchy migracyjne mieszkańców wyróżnić należy te części miasta, w których zaobserwowano przewagę ruchów imigracyjnych nad emigracyjnymi. W tym przypadku najkorzystniejsza sytuacja dotyczy okręgów wyborczych 1 (28,7) oraz 4 (17,3). W poniższej tabeli zaprezentowano szczegółowe dane:

Tabela 5 Współczynnik salda migracji w Nowym Targu.

	obszar	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	121	186	-65	-13,2
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	58	120	-62	-15,5
3	Okręg wyborczy 1	86	36	50	28,7
4	Okręg wyborczy 2	64	46	18	12,2
5	Okręg wyborczy 3	38	38	0	0,0
6	Okręg wyborczy 4	51	28	23	17,3
7	Okręg wyborczy 6	35	49	-14	-7,5
8	Okręg wyborczy 7	53	90	-37	-20,8
9	Okręg wyborczy 8	39	46	-7	-5,1
10	Okręg wyborczy 11	32	49	-17	-9,9
11	Okręg wyborczy 12	30	37	-7	-5,1
12	Okręg wyborczy 13	18	49	-31	-23,8
13	Okręg wyborczy 14	18	72	-54	-43,9
14	Okręg wyborczy 17	18	32	-14	-10,9
15	Okręg wyborczy 18	12	29	-17	-18,9
16	Okręg wyborczy 20	22	64	-42	-29,9
17	Okręg wyborczy 21	59	59	0	0,0
	Miasto Nowy Targ	754	1030	-276	-8,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 3 Saldo migracji w Nowym Targu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Kolejną analizowaną zmienną, silnie korelującą z zapotrzebowaniem na pomoc społeczną jest liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Zjawisko bezrobocia implikuje niekorzystną sytuację materialną rodzin i niepożądane zachowania społeczne. Na koniec 2022 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Targu zarejestrowanych było 633 osób bezrobotnych z miasta Nowy Targ. Natomiast indeks prezentujący wskaźnik bezrobocia obliczony na podstawie liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 20,3, co stanowi średni wynik dla całego miasta. Najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja na obszarze Centrum (27,4), obszarze Osiedle (21,5) i kilku obszarach stanowiących Okręgi wyborcze nr 3 (22,8), 13 (20,7), 18 (21,1), 20 (24,9) i 21(21,9), gdzie podane wartości wskaźnika są wyższe niż średnia dla miasta.

W celu dokonania oceny skali występowania zjawiska bezrobocia w mieście i poszczególnych obszarach analizie poddano liczbę osób długotrwale bezrobotnych. Mieszkańcy długotrwale bezrobotni to osoby

pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

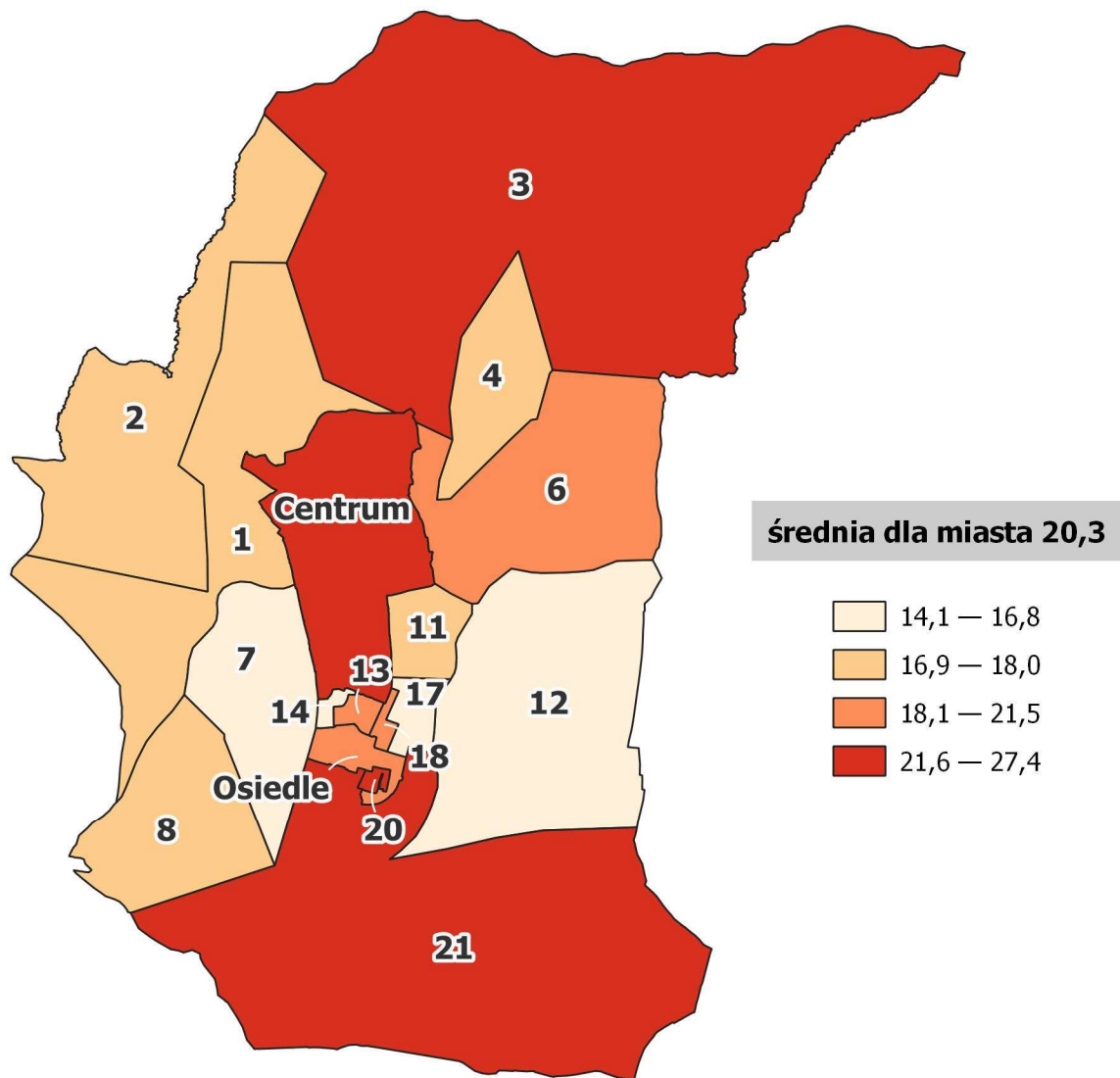
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w mieście wyniosła 291, co stanowiło 46% ogółu bezrobotnych. Wskaźnik liczby mieszkańców długotrwale bezrobotnych (w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców) wynosił w Nowym Targu 9,3. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w obszarach: Centrum (14,4), Okręg wyborczy 20 (12,8) i Osiedle (12). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6 Bezrobocie w mieście Nowy Targ.

obszar		Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	27,4	14,4
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	21,5	12,0
3	Okręg wyborczy 1	17,2	6,9
4	Okręg wyborczy 2	16,9	6,8
5	Okręg wyborczy 3	22,8	6,7
6	Okręg wyborczy 4	17,3	6,0
7	Okręg wyborczy 6	18,7	8,0
8	Okręg wyborczy 7	14,6	7,9
9	Okręg wyborczy 8	16,9	4,4
10	Okręg wyborczy 11	18,0	8,7
11	Okręg wyborczy 12	16,8	10,9
12	Okręg wyborczy 13	20,7	5,4
13	Okręg wyborczy 14	15,4	10,6
14	Okręg wyborczy 17	14,1	4,7
15	Okręg wyborczy 18	21,1	5,5
16	Okręg wyborczy 20	24,9	12,8
17	Okręg wyborczy 21	21,9	9,0
	Miasto Nowy Targ	20,3	9,3

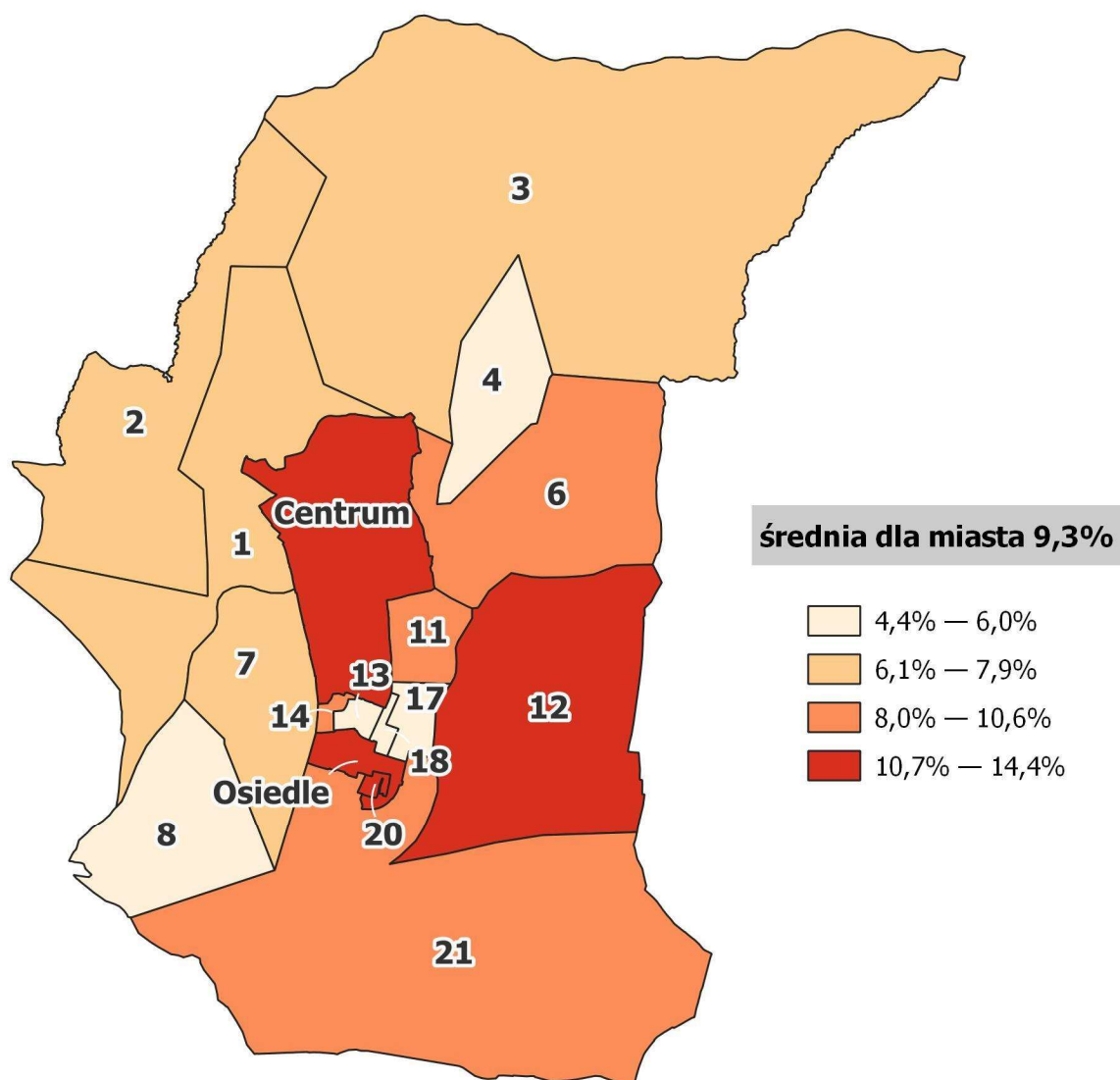
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu pracy w Nowym Targu

Grafika 4 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 5 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Kondycję społeczną danego obszaru określa się również w kontekście poziomu odczuwanego bezpieczeństwa publicznego, co ma znaczenie dla planowanych działań rewitalizacyjnych. Analiza porównawcza danych wykazała przekroczenia wartości wskaźników związanych z odnotowanymi zdarzeniami drogowymi² na zagrożonych obszarach w stosunku do wartości dla miasta.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Komendę Powiatową Policji w Nowym Targu w 2022 r. na terenie miasta odnotowano łącznie 532 zdarzenia w ruchu drogowym. Największa ich liczba miała

² Zdarzenie drogowe - wypadek drogowy lub kolizja drogowa, zaistniała lub mająca początek na drodze publicznej, w strefie ruchu lub w strefie zamieszkania, w związku z ruchem przynajmniej jednego pojazdu – zgodnie z Zarządzeniem nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2015 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych i Zarządzeniem nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 grudnia 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych

miejsce na obszarze Okręgu wyborczego nr 1, gdzie odnotowano 159 zdarzenia (30% ogółu zdarzeń drogowych). Bezpośredni wpływ na taki stan ma przebiegająca przez ten obszar droga krajowa nr 47 łącząca Rabkę-Zdrój z Zakopanem i biegnąca w większości przez region Podhala. Ponadto na obszarze okręgu wyborczego nr 1 stanowi ona wyjazd ze ścisłego centrum Nowego Targu.

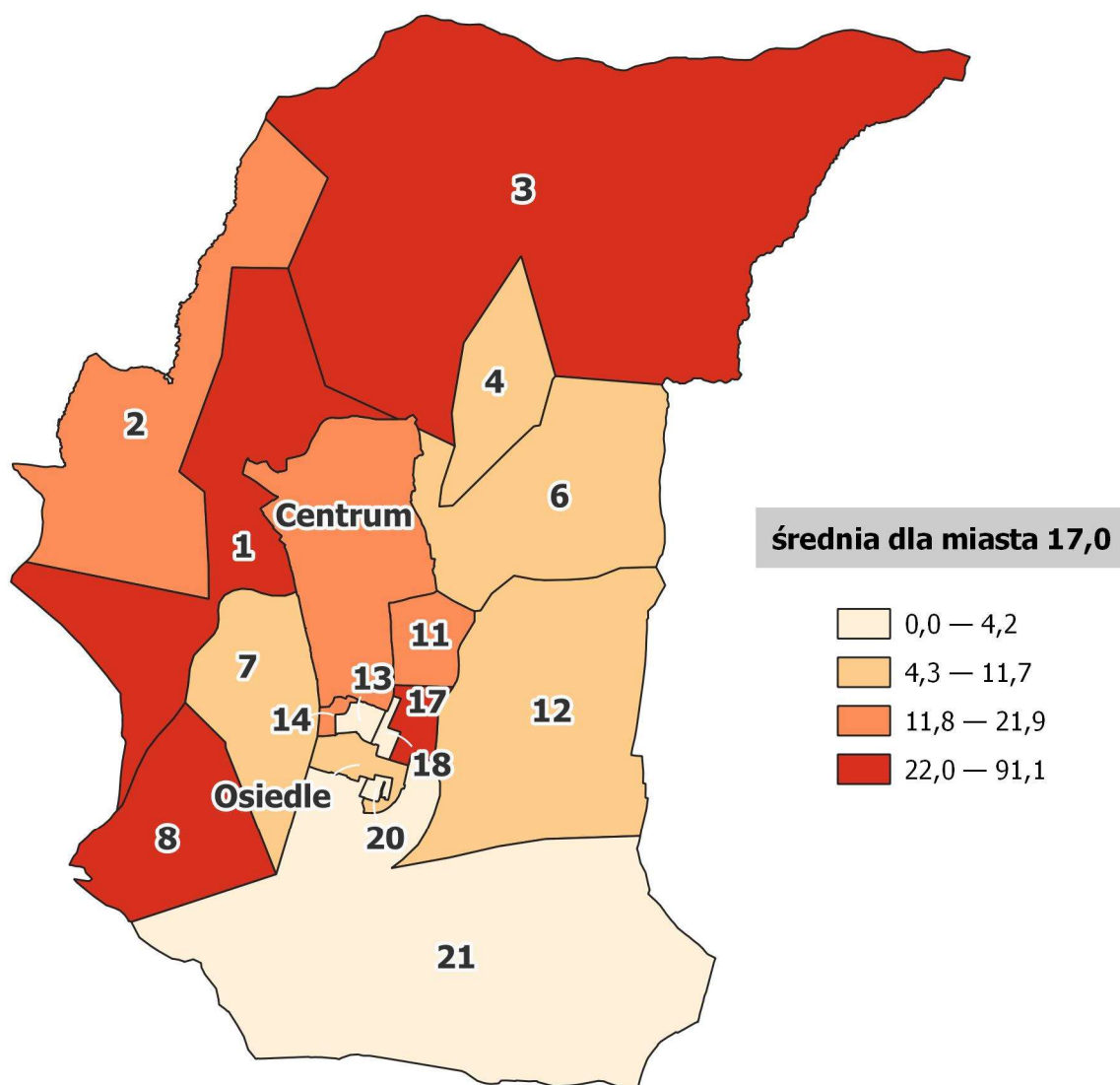
Wartość wskaźnika liczby odnotowanych zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców dla całego miasta wyniosła 17. Dla wspomnianego okręgu wyborczego nr 1 wartość ta kształtuje się najmniej korzystnie – 91,1. Niski poziom bezpieczeństwa w tym zakresie odnotowano jeszcze w przypadku obszaru Centrum i obszarów Okręgów wyborczych nr 2, 3, 8, 11 i 17, gdzie wskaźnik przyjął wartość wyższą niż dla miasta.

Tabela 7 Zdarzenia drogowe w Nowym Targu.

obszar		Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	21,9
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	4,3
3	Okręg wyborczy 1	91,1
4	Okręg wyborczy 2	19,6
5	Okręg wyborczy 3	27,5
6	Okręg wyborczy 4	10,5
7	Okręg wyborczy 6	4,3
8	Okręg wyborczy 7	4,5
9	Okręg wyborczy 8	38,9
10	Okręg wyborczy 11	18,6
11	Okręg wyborczy 12	11,7
12	Okręg wyborczy 13	0,8
13	Okręg wyborczy 14	13,8
14	Okręg wyborczy 17	22,7
15	Okręg wyborczy 18	0,0
16	Okręg wyborczy 20	0,0
17	Okręg wyborczy 21	0,0
	Miasto Nowy Targ	17,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy powiatowej Policji w Nowym Targu.

Grafika 6 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, istotnym czynnikiem determinującym podjęcie działań rewitalizacyjnych jest obecność kryzysu w sferze społecznej. Mieszkańcy gminy, którzy borykają się z problemami społecznymi i znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, są kluczowymi interesariuszami procesu rewitalizacji. Kolejnym omawianym zagadnieniem w sferze społecznej są usługi publiczne związane z pomocą społeczną, które są realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu. Świadczenie odpowiednich usług i wsparcie społeczne jest nieodzowne dla poprawy warunków życia mieszkańców miasta oraz łagodzenia problemów społecznych. Analiza udostępnionych przez MOPS danych umożliwiła ocenę zakresu występujących problemów społecznych oraz oszacowanie odsetka mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Z danych udostępnionych przez MOPS w Nowym Targu wynika, że w 2021 r. ze świadczeń udzielanych przez tę instytucję skorzystało łącznie 973 mieszkańców Nowego Targu. Wartość wskaźnika w przeliczeniu tej liczby na 1000 mieszkańców dla miasta wyniosła 31,2. Najmniej korzystną sytuację – wartość wskaźnika wyższą niż średnia dla miasta odnotowano w obszarze Centrum, obszarze osiedle i obszarach będących okręgami wyborczymi nr: 7, 8, 12, 13 i 18.

W analizie wsparcia udzielanego w zakresie pomocy społecznej istotne jest także zbadanie sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Celem tej ustawy jest zapewnienie równego dostępu do usług i możliwości uczestnictwa społecznego osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Osoby ze szczególnymi potrzebami są narażone na ryzyko wykluczenia społecznego, dlatego istotne jest podejmowanie działań w mieście, które mają na celu ich integrację i pełne włączenie. Ponadto, istotne jest dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, aby umożliwić im swobodne korzystanie z usług i infrastruktury publicznej. Analiza wsparcia udzielanego w zakresie pomocy społecznej dla osób ze szczególnymi potrzebami pomaga identyfikować obszary, w których konieczne są dalsze działania mające na celu poprawę jakości życia i zapewnienie pełnego uczestnictwa tej grupy społecznej.

W celu zbadania kwestii związanych z koniecznością podjęcia działań włączających osoby ze szczególnymi potrzebami posłużono się liczbą osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej udzielanych ze względu na niepełnosprawność odniesioną do liczby mieszkańców. Największy odsetek osób ze szczególnymi potrzebami, którzy z tego tytułu korzystają ze wsparcia udzielanego przez MOPS odnotowano na obszarze Okręgu wyborczego 8 (8,1) i 1 (5,7) oraz Osiedla. Wskaźniki dla całego miasta przyjął wartość 3,8, a łącznie w 9 obszarach przyjął wartość wyższą.

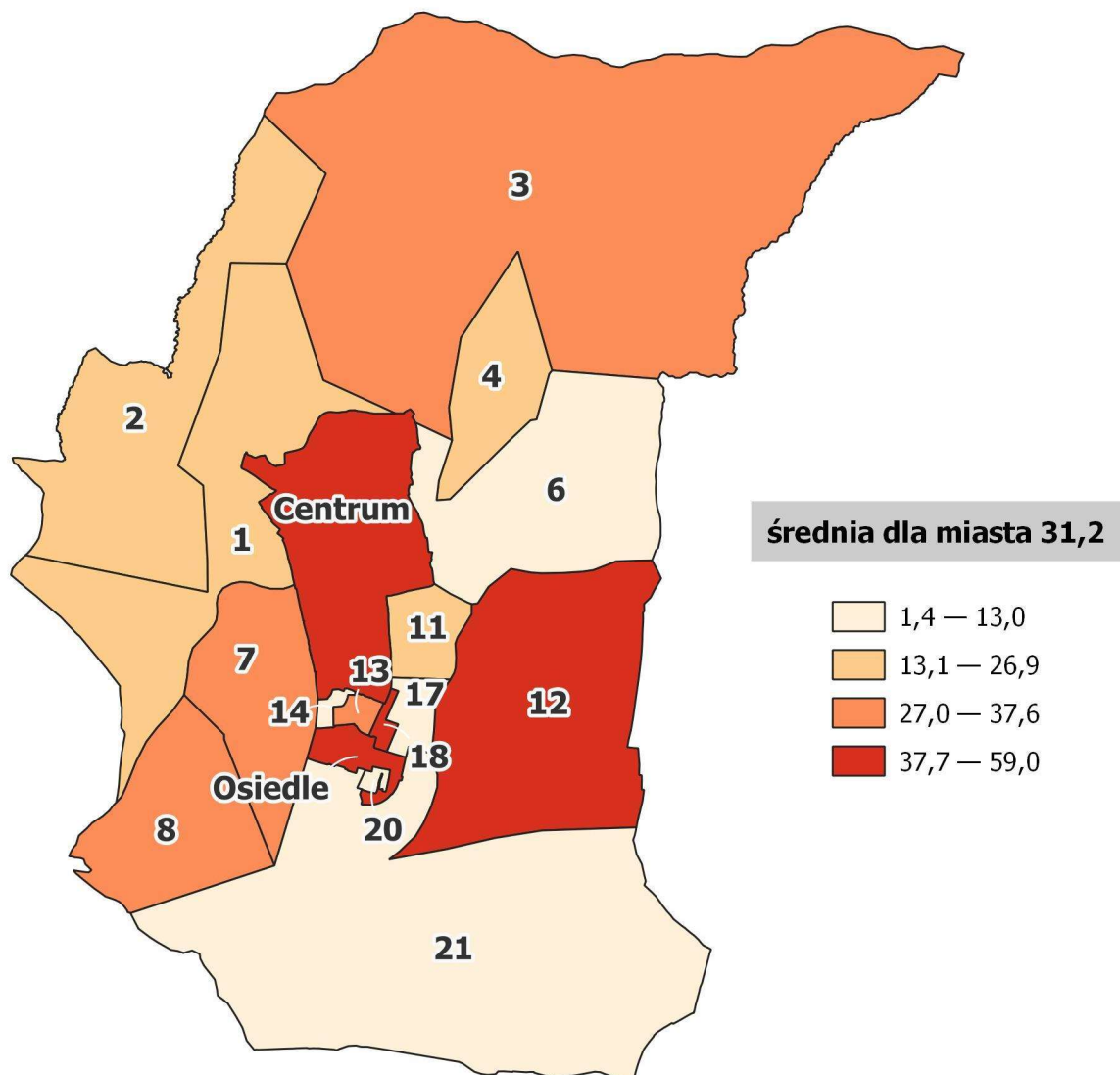
Tabela 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

obszar		Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	47,4	4,9
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	59,0	5,3
3	Okręg wyborczy 1	26,9	5,7
4	Okręg wyborczy 2	18,2	0,0
5	Okręg wyborczy 3	30,9	4,7
6	Okręg wyborczy 4	18,0	4,5
7	Okręg wyborczy 6	8,0	1,6
8	Okręg wyborczy 7	31,5	1,7
9	Okręg wyborczy 8	37,4	8,1
10	Okręg wyborczy 11	19,7	4,6

obszar		Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
11	Okręg wyborczy 12	43,0	4,4
12	Okręg wyborczy 13	37,6	4,6
13	Okręg wyborczy 14	13,0	2,4
14	Okręg wyborczy 17	8,6	3,1
15	Okręg wyborczy 18	54,4	1,1
16	Okręg wyborczy 20	1,4	1,4
17	Okręg wyborczy 21	8,5	2,0
Miasto Nowy Targ		31,2	3,8

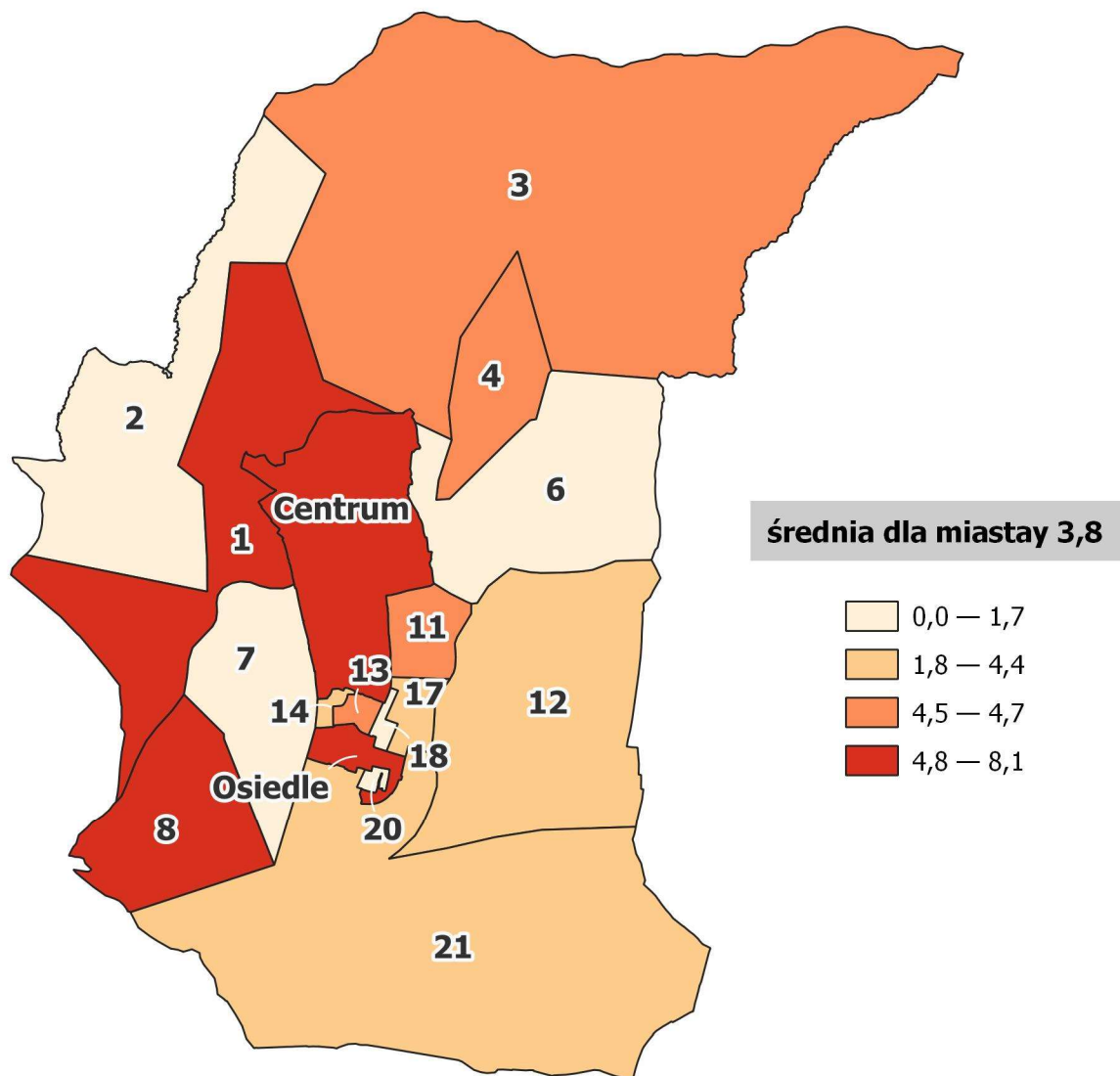
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Nowym Targu.

Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Nowym Targu.

Grafika 8 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Nowym Targu.

Kolejną zmienną określającą stopień zdegradowania społecznego jest poziom kapitału społecznego, który decyduje o spójności społecznej danego obszaru. Kapitał społeczny w głównej mierze jest zjawiskiem kulturowym, które obejmuje obywatelskie nastawienie członków społeczeństwa, normy społeczne wspierające działania wspólne oraz zaufanie interpersonalne. Oceniając rozwój kapitału społecznego w Nowym Targu, posłużono się stanem trzeciego sektora w lokalnej społeczności, który jest silnie powiązany z poziomem społeczeństwa obywatelskiego. Miarą poziomu kapitału społecznego poszczególnych obszarów w Nowym Targu jest stopień zrzeszania się mieszkańców wyrażony w liczbie organizacji pozarządowych, które stanowią istotny potencjał w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców. Na terenie miasta zarejestrowanych jest łącznie 74 organizacje pozarządowych, z czego najlepsza sytuacja panuje na obszarze: Centrum, gdzie wartość przeliczeniowa wskaźnika na 1000

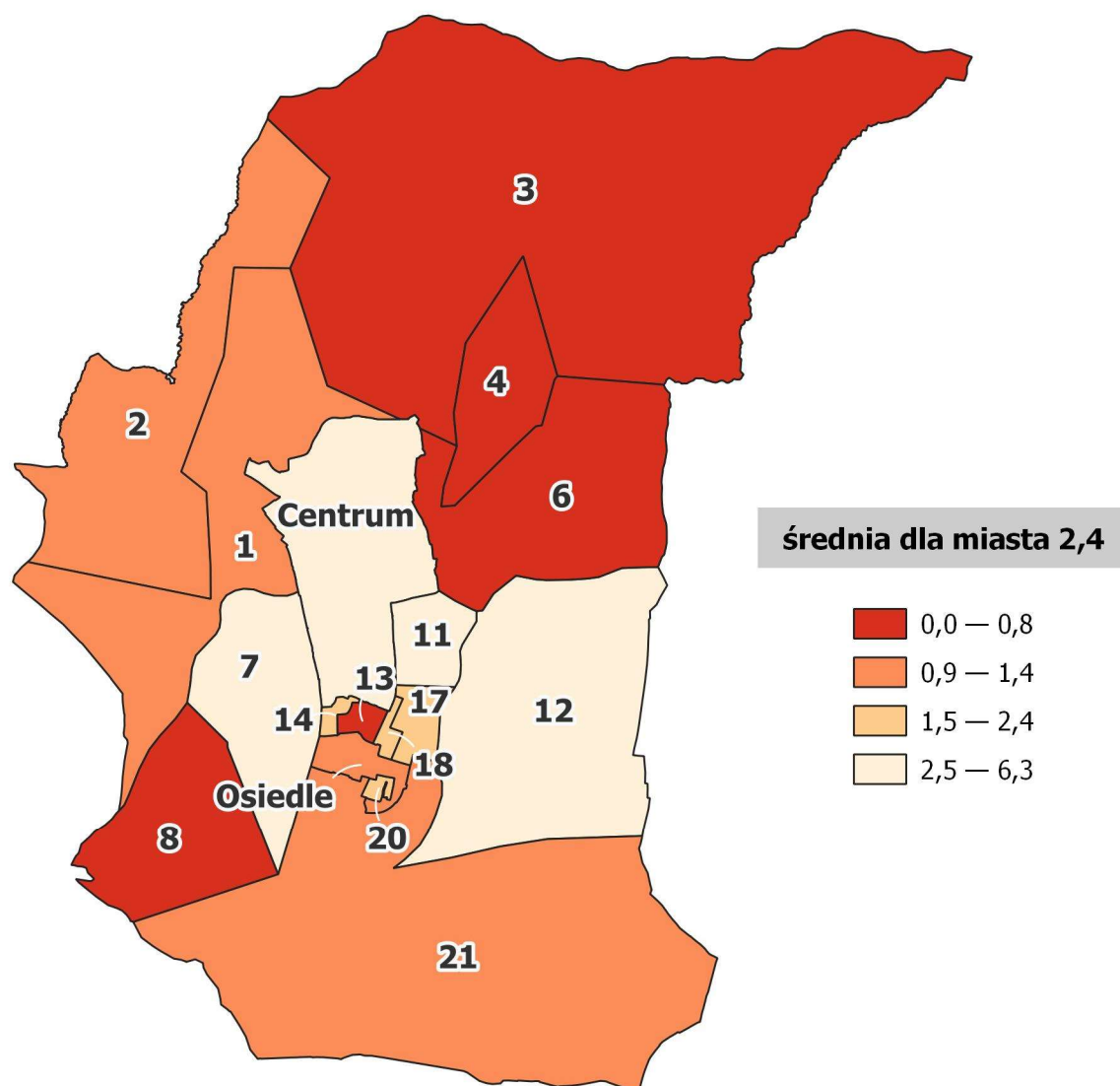
mieszkańców wyniosła 6,3 (31 organizacji pozarządowych). Świadczy to o dużym potencjale tej części miasta w zakresie aktywności mieszkańców, chętnych do podejmowania działań na rzecz poprawy warunków życia i zamieszkiwania w mieście. Średnia wartość wskaźnika organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców dla całego miasta wyniosła 2,4. Najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja obszaru Okręg wyborczy 6 – brak NGO. Wartości wskaźnika najmniej korzystne odnotowano w obszarach okręgów wyborczych nr 3, 4, 8, i 13, gdzie wskaźnik przyjął wartości najniższe, a jednocześnie na terenie każdego z nich funkcjonuje tylko jedna organizacja pozarządowa.

Tabela 9 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

obszar		Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	31	6,3
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	5	1,3
3	Okręg wyborczy 1	2	1,1
4	Okręg wyborczy 2	2	1,4
5	Okręg wyborczy 3	1	0,7
6	Okręg wyborczy 4	1	0,8
7	Okręg wyborczy 6	0	0,0
8	Okręg wyborczy 7	6	3,4
9	Okręg wyborczy 8	1	0,7
10	Okręg wyborczy 11	8	4,6
11	Okręg wyborczy 12	4	2,9
12	Okręg wyborczy 13	1	0,8
13	Okręg wyborczy 14	3	2,4
14	Okręg wyborczy 17	2	1,6
15	Okręg wyborczy 18	2	2,2
16	Okręg wyborczy 20	3	2,1
17	Okręg wyborczy 21	2	1,0
	Miasto Nowy Targ	74	2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu miasta Nowy Targ.

Grafika 9 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu miasta Nowy Targ.

2.3 Sfera gospodarcza

Duży wpływ na potencjał społeczno-ekonomiczny miasta Nowy Targ ma właściwe kreowanie sfery gospodarczej. Niewielkie zmiany ekonomiczne determinują miejscowy rynek pracy oraz mają istotny wpływ na kierunek i dynamikę procesów zachodzących w różnych sferach życia miasta. Nowy Targ jest ośrodkiem handlowo-usługowym o transgranicznym znaczeniu. Duży wpływ na rozwój handlu i usług ma fakt, że miasto stanowi centrum administracyjne i gospodarcze Podhala, Spisza oraz Orawy. Jednym z ważniejszych sektorów gospodarki w Nowym Targu jest przemysł, a w szczególności przemysł skórzany. W czasach PRL w Nowym Targu działały Nowatorskie Zakłady Przemysłu Skórzanego "Podhale", które zatrudniały około 10 tysięcy osób. Obecnie w ich miejscu zlokalizowane są fabryki dużych firm obuwniczych tj. Wojas (zatrudniająca około 600 osób) i Demar (zatrudniająca około 300 osób) oraz wiele mniejszych firm. W mieście znajduje się także wiele zakładów kuśnierskich

produkcujących kozuchy oraz inne wyroby ze skóry. Kolejnym dużym pracodawcą w regionie jest firma Kegel-Błażusiak, producent odzieży ochronnej i roboczej, zatrudniający około 500 osób. Warto zaznaczyć, że na terenie miasta działają także firmy z udziałem kapitału zagranicznego (np. Gaspol).

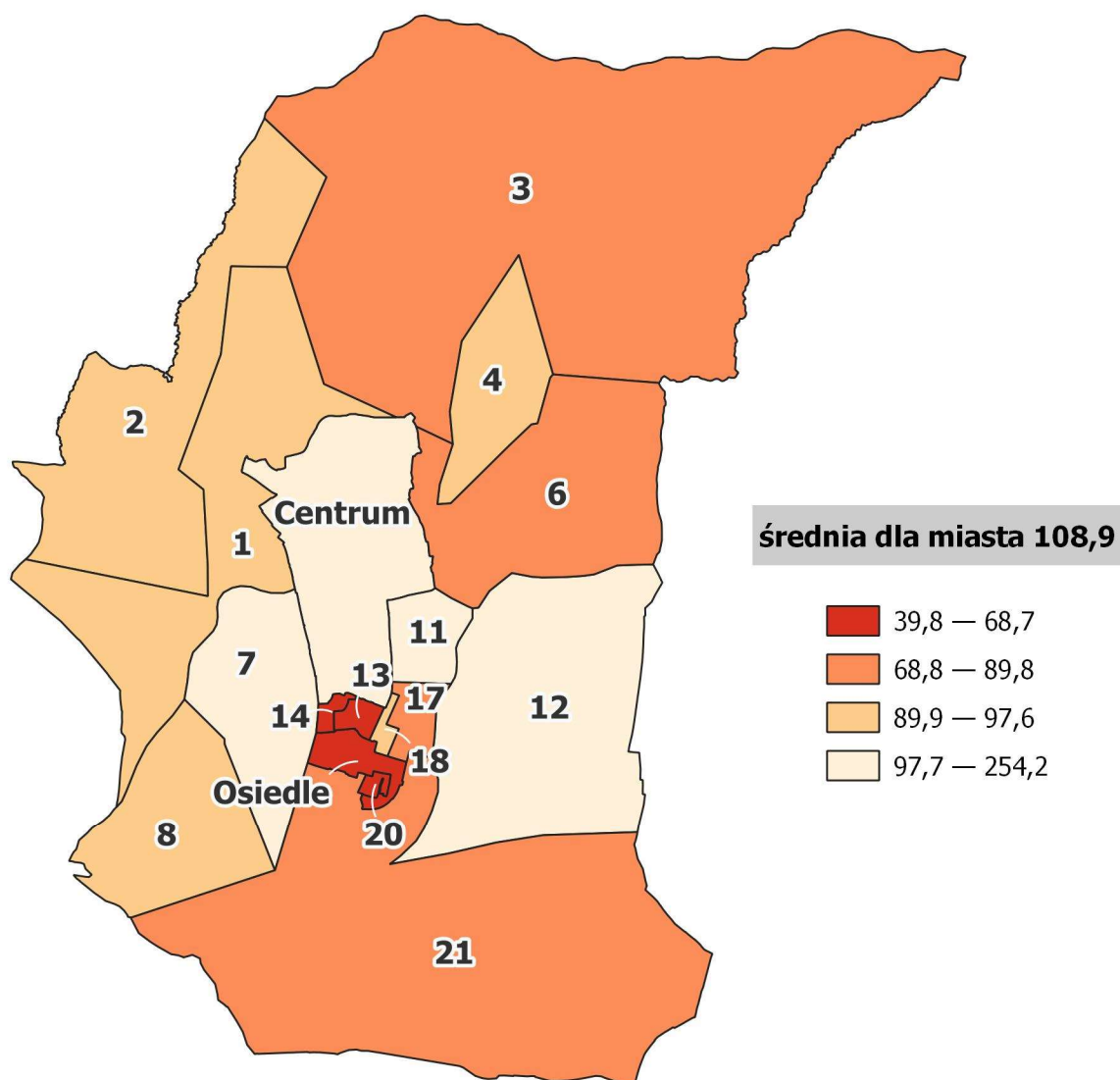
W ramach analizy sfery gospodarczej posłużono się wskaźnikiem aktywności gospodarczej wyrażonym w formie przeliczeniowej, stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika aktywności gospodarczej dla miasta Nowy Targ wyniosła 108,9. Świadczy to o relatywnie wysokim poziomie przedsiębiorczości mieszkańców. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano Okręgu wyborczym nr 11 – 254,2. Za to najbardziej niekorzystna sytuacja panuje w Okręgach wyborczych nr 14 (39,8), 20 (47,8), 13 (51,4) oraz Osiedlu (65,8).

Tabela 10 Poziom przedsiębiorczości w Nowym Targu.

obszar		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	944	191,2
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	263	65,8
3	Okręg wyborczy 1	167	95,7
4	Okręg wyborczy 2	133	89,9
5	Okręg wyborczy 3	111	74,5
6	Okręg wyborczy 4	125	94,0
7	Okręg wyborczy 6	142	75,9
8	Okręg wyborczy 7	256	144,1
9	Okręg wyborczy 8	133	97,6
10	Okręg wyborczy 11	438	254,2
11	Okręg wyborczy 12	173	126,0
12	Okręg wyborczy 13	67	51,4
13	Okręg wyborczy 14	49	39,8
14	Okręg wyborczy 17	106	82,8
15	Okręg wyborczy 18	81	89,9
16	Okręg wyborczy 20	67	47,8
17	Okręg wyborczy 21	144	71,6
Miasto Nowy Targ		3 399	108,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ.

Grafika 10 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ.

Kolejna zmienna z zakresu sfery gospodarczej opisuje kondycję lokalnych przedsiębiorstw. Wskaźnik wyliczony stosunkiem podmiotów nowo zarejestrowanych do podmiotów wyrejestrowanych w 2022 r. obrazuje tendencje dotyczące decyzji o wyborze ścieżki przedsiębiorczej bądź całkowitej rezygnacji z tej ścieżki. W analizie uwzględniono różnice między nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi przeliczoną na 1000 mieszkańców. W Nowym Targu w 2022 r. nowo zarejestrowanych podmiotów było łącznie 182, a wyrejestrowanych więcej o 34 podmioty – 216. Wartość wskaźnika w stosunku do liczby mieszkańców dla miasta wyniosła -1,09. Sytuacja przedstawia się najmniej korzystnie w przypadku obszarów, dla których wskaźnik przyjął wartość ujemną i niższą niż dla całego miasta tj. Okręgów wyborczych nr 1 (-7,45), 20 (-4,99), 3 (-3,36), 21 (-2,98), 7 (-2,82), 6 (-2,67), 14 (-1,63), 17 (-1,56) i 18 (-1,11) oraz Osiedla (-2,5). Jednocześnie najwyższa wartość wskaźnika,

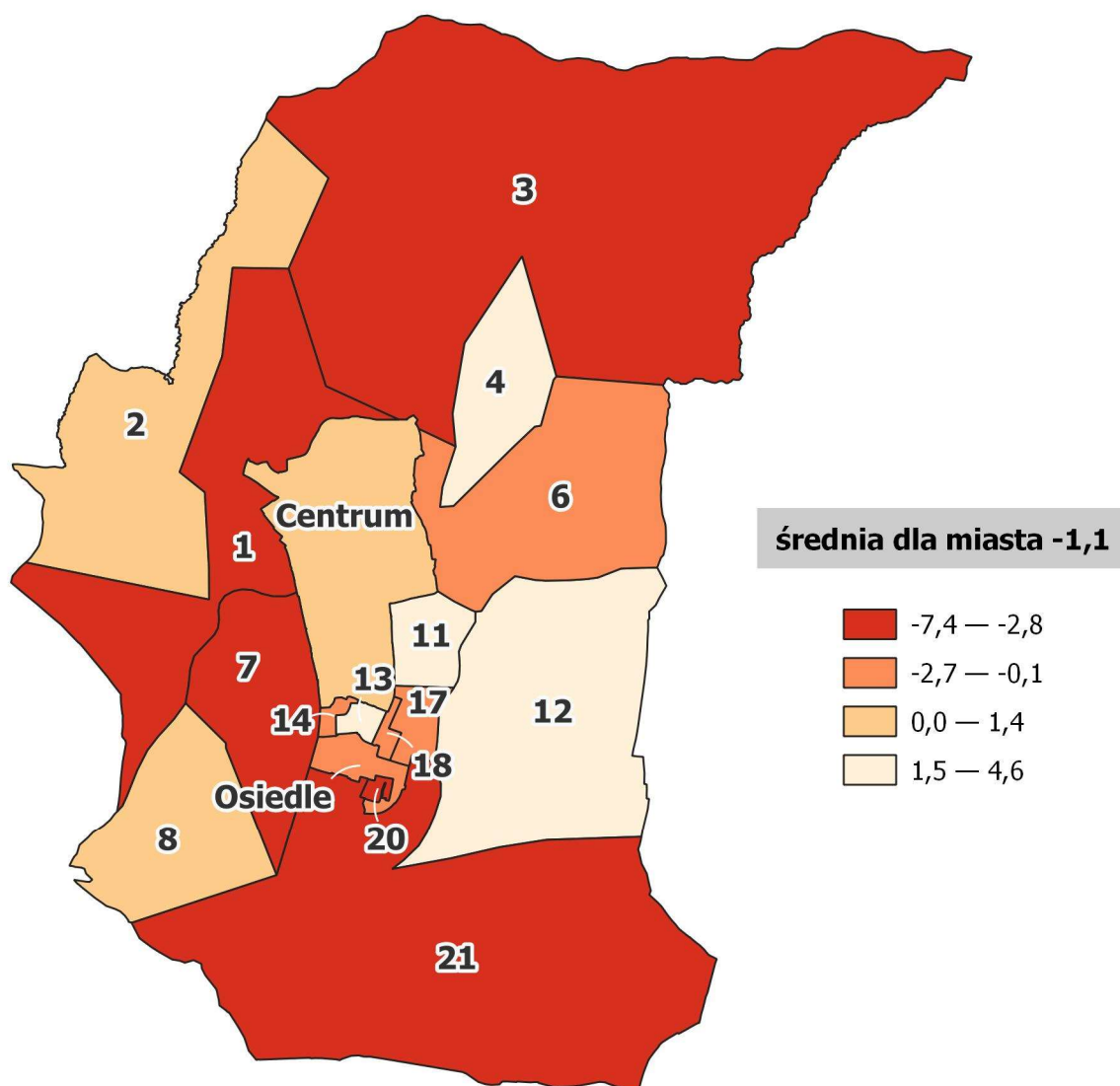
a zatem najlepiej przedstawiająca się kondycja lokalnych przedsiębiorców dotyczy okręgu wyborczego 11 – 4,64. Dla Okręgu wyborczego nr 2 wskaźnik przyjął wartość równą 0, co świadczy o braku różnicy pomiędzy badanymi podmiotami (taka sama liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów).

Tabela 11 Kondycja lokalnych przedsiębiorców.

obszar	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
1 Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	58	55	0,61
2 Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	10	20	-2,50
3 Okręg wyborczy 1	5	18	-7,45
4 Okręg wyborczy 2	8	8	0,00
5 Okręg wyborczy 3	4	9	-3,36
6 Okręg wyborczy 4	7	4	2,26
7 Okręg wyborczy 6	10	15	-2,67
8 Okręg wyborczy 7	12	17	-2,82
9 Okręg wyborczy 8	10	9	0,73
10 Okręg wyborczy 11	28	20	4,64
11 Okręg wyborczy 12	11	8	2,18
12 Okręg wyborczy 13	6	2	3,07
13 Okręg wyborczy 14	1	3	-1,63
14 Okręg wyborczy 17	2	4	-1,56
15 Okręg wyborczy 18	5	6	-1,11
16 Okręg wyborczy 20	1	8	-4,99
17 Okręg wyborczy 21	4	10	-2,98
Miasto Nowy Targ	182	216	-1,09

Źródło: opracowanie własne

Grafika 11 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

2.4 Sfera środowiskowa

W trakcie przeprowadzonych badań delimitacyjnych w sferze środowiskowej skupiono się na analizie zagadnień dotyczących stanu i jakości środowiska naturalnego, które mają istotny wpływ na jakość życia i zdrowie mieszkańców Nowego Targu. Badania obejmowały szczegółową analizę danych dotyczących występowania niebezpiecznych substancji zawierających azbest, obszarów zamieszkałych zlokalizowanych w strefach narażonych na hałas generowany przez ruch drogowy i kolejowy, a także ocenę jakości powietrza i źródeł jego zanieczyszczeń.

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, iż łącznie na 215 działkach w Nowym Targu znajdują się obiekty zawierające szkodliwe wyroby azbestowe. Wskaźnik ich liczby w przeliczeniu na powierzchnię (km²) przyjęt dla miasta wartość równą 4,2. Najmniej korzystna sytuacja, czyli największe zagęszczenie

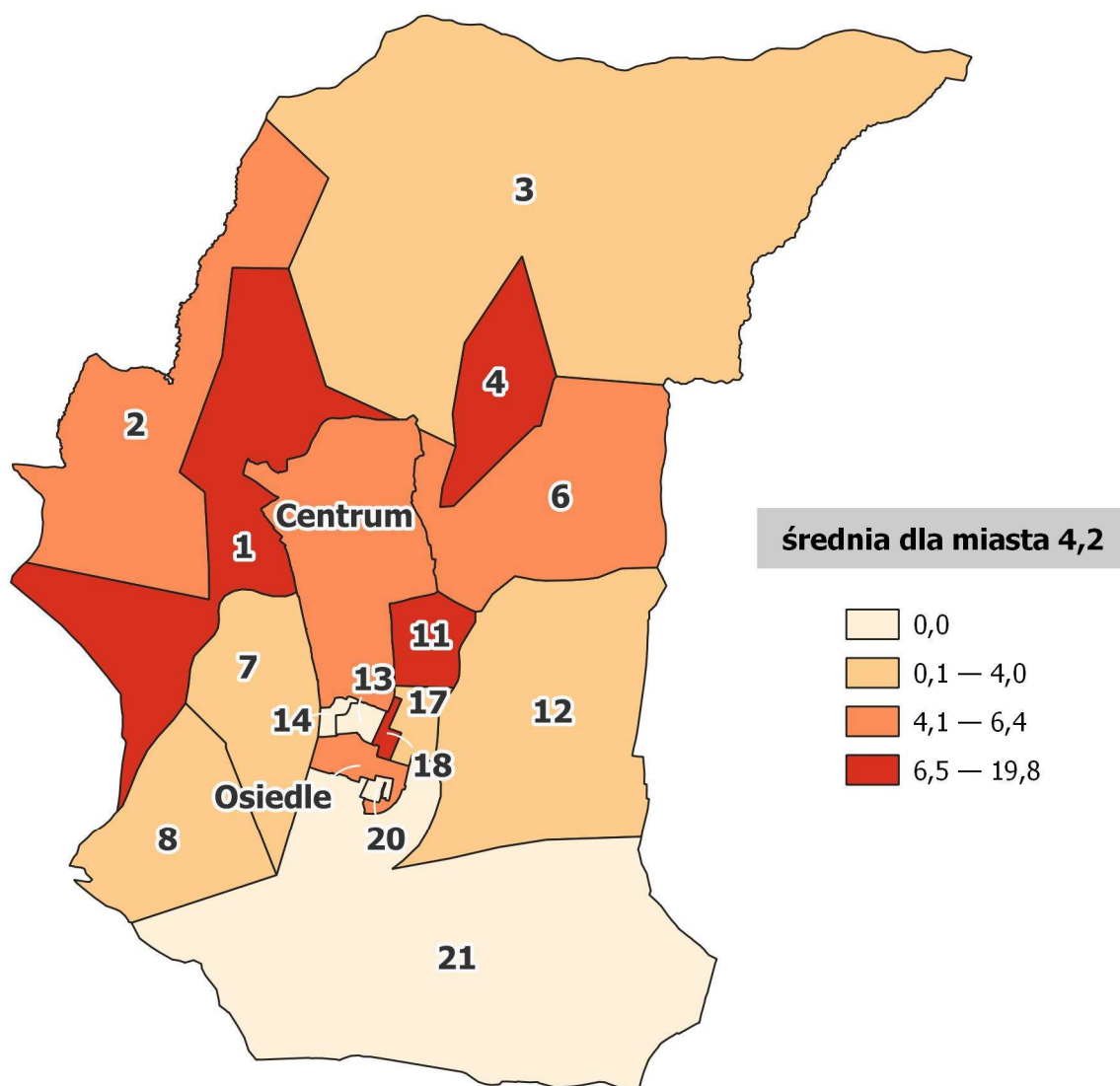
działek, na których znajdują się obiekty z azbestem dotyczy Okręgów wyborczych nr 11 (19,8), 4 (14,6), 18 (13,2), 1 (8), 6 (6,4), 2 (5,8) oraz Osiedla (6,3) i Centrum (5,8).

Tabela 12 Zidentyfikowane wyroby azbestowe.

obszar		Liczba działek, na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe do usunięcia	powierzchnia [km ²]	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km ²
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	17	2,9	5,8
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	2	0,3	6,3
3	Okręg wyborczy 1	34	4,3	8,0
4	Okręg wyborczy 2	24	4,2	5,8
5	Okręg wyborczy 3	59	14,8	4,0
6	Okręg wyborczy 4	19	1,3	14,6
7	Okręg wyborczy 6	22	3,4	6,4
8	Okręg wyborczy 7	6	2,0	3,1
9	Okręg wyborczy 8	6	2,2	2,8
10	Okręg wyborczy 11	11	0,6	19,8
11	Okręg wyborczy 12	13	4,6	2,8
12	Okręg wyborczy 13	0	0,1	0,0
13	Okręg wyborczy 14	0	0,1	0,0
14	Okręg wyborczy 17	1	0,3	3,4
15	Okręg wyborczy 18	1	0,1	13,2
16	Okręg wyborczy 20	0	0,1	0,0
17	Okręg wyborczy 21	0	9,9	0,0
	Miasto Nowy Targ	215	51	4,2

Źródło: opracowanie własne

Grafika 12 Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km².

Źródło: opracowanie własne

Kolejną zmienną poddaną analizie jest poziom natężenia hałasu. Głównymi źródłami hałasu kształtującymi klimat akustyczny środowiska w Nowym Targu są: hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz hałas przemysłowy. Ocena poziomu hałasu uzależniona została od lokalizacji przemysłu oraz stopnia natężenia ruchu na terenie ciągów komunikacyjnych znajdujących się w mieście. Jak wynika z poniższej grafiki, najgorsza sytuacja panuje w centralnych częściach miasta, tych, przez które przebiegają ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym (DK 47 i DK 49): Okręg wyborczy 18, Osiedle, Okręg wyborczy nr 7, 2, 21, 13, 1, 17, 14 i 8. Odnotowuje się tam udział budynków mieszkalnych narażonych na hałas komunikacyjny wyższy niż w całym mieście.

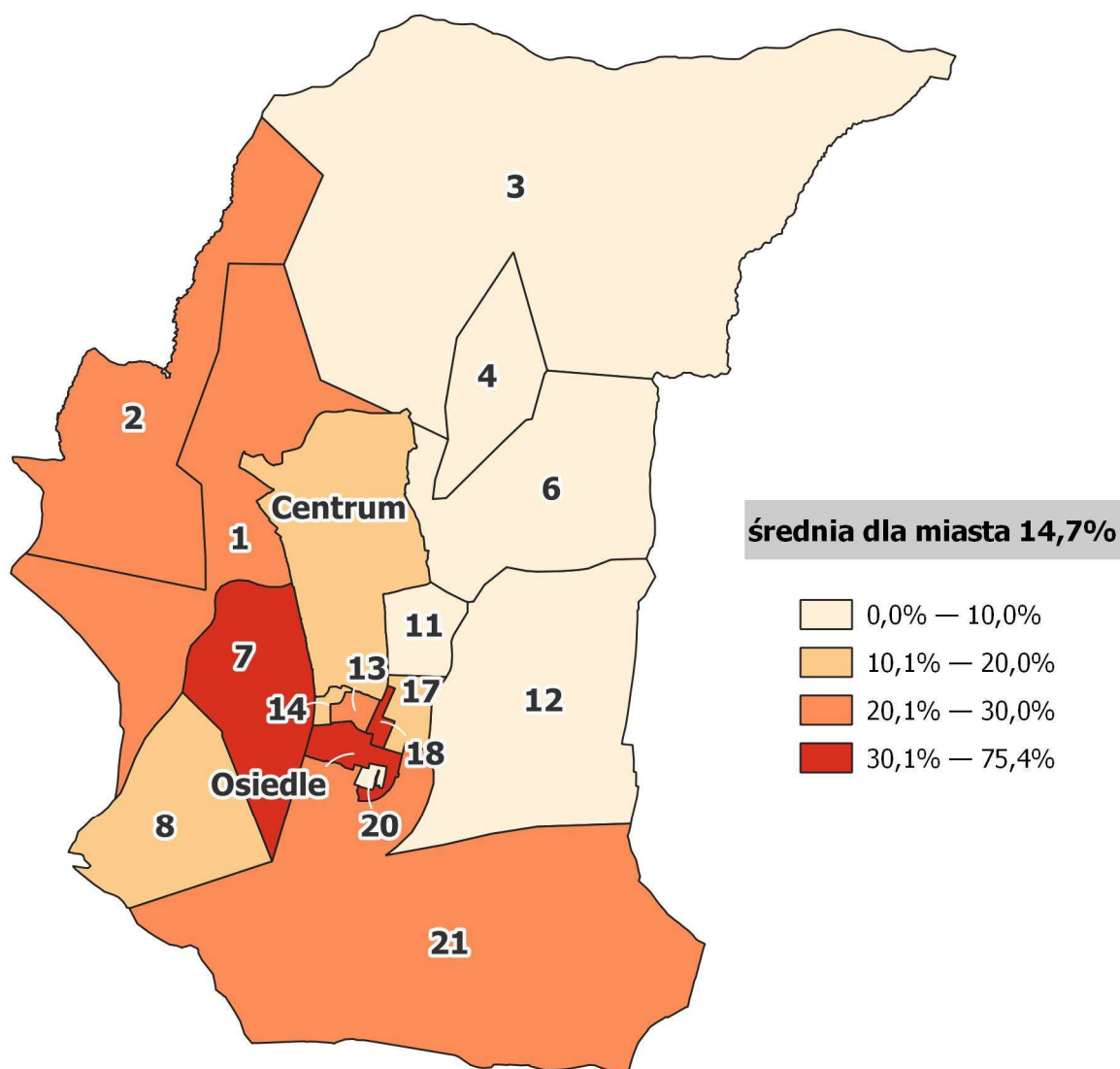
Tabela 13 Budynki mieszkalne zagrożone hałasem komunikacyjnym

obszar	Liczba budynków	Budynki mieszkalne w	Udział budynków
--------	-----------------	----------------------	-----------------

		mieszkalnych	strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	1 755	222	12,6%
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	211	76	36,0%
3	Okręg wyborczy 1	852	188	22,1%
4	Okręg wyborczy 2	684	202	29,5%
5	Okręg wyborczy 3	863	0	0,0%
6	Okręg wyborczy 4	440	0	0,0%
7	Okręg wyborczy 6	806	0	0,0%
8	Okręg wyborczy 7	979	336	34,3%
9	Okręg wyborczy 8	303	47	15,5%
10	Okręg wyborczy 11	924	79	8,5%
11	Okręg wyborczy 12	787	32	4,1%
12	Okręg wyborczy 13	108	27	25,0%
13	Okręg wyborczy 14	59	11	18,6%
14	Okręg wyborczy 17	122	23	18,9%
15	Okręg wyborczy 18	57	43	75,4%
16	Okręg wyborczy 20	33	1	3,0%
17	Okręg wyborczy 21	254	73	28,7%
	Miasto Nowy Targ	9 237	1 360	14,7%

Źródło: opracowanie własne

Grafika 13 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.

Źródło: opracowanie własne

Jakość powietrza atmosferycznego to kolejna ze zmiennych badanych w ramach sfery środowiskowej. Ocena stanu jakości powietrza w mieście Nowy Targ prowadzana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie. Na terenie miasta zlokalizowana jest jedna stacja pomiaru jakości powietrza, znajduje się ona na pl. Słowackiego. Pomiar dokonywany jest od kwietnia 2016 r. Dodać należy, iż położenie geograficzne utrudnia wentylację miasta, przez co spowija je smog, szczególnie w sezonie grzewczym. Największym źródłem zanieczyszczeń jest emisja komunalna, głównie pochodząca z palenisk domowych, a także częściowo z zakładu ciepłowniczego. Na terenie miasta Nowy Targ występują również inne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza. Do źródeł tych zaliczyć należy:

- punktowe źródła emisji, które związane są ze spalaniem paliw w kotłach i piecach oraz technologią prowadzoną w danym zakładzie (emisja zanieczyszczeń z tych źródeł odbywa się z emitorów (kominów) dużo wyższych niż w przypadku emisji niskiej),
- liniowe źródła emisji (również zaliczane do źródeł niskiej emisji), które są związane z transportem: ze spalaniem paliw w silnikach, z procesami ścierania jezdni, opon i hamulców, unoszeniem drobin pyłu w wyniku wzniesienia go z powierzchni drogi na skutek ruchu pojazdów (w Nowym Targu emisje te pochodzą głównie z drogi krajowej Kraków - Zakopane, drogi wojewódzkiej w kierunku Czarnego Dunajca i Czorsztyna oraz drogi krajowej łączącej Nowy Targ z Jurgowem),
- źródła emisji niezorganizowanej, np. otwarte składy węgla lub innych materiałów sypkich, gleby (emisja związana jest z występowaniem tzw. erozji wietrznej, której towarzyszy przemieszczanie się materiału pod wpływem wiatru jako środka transportu).

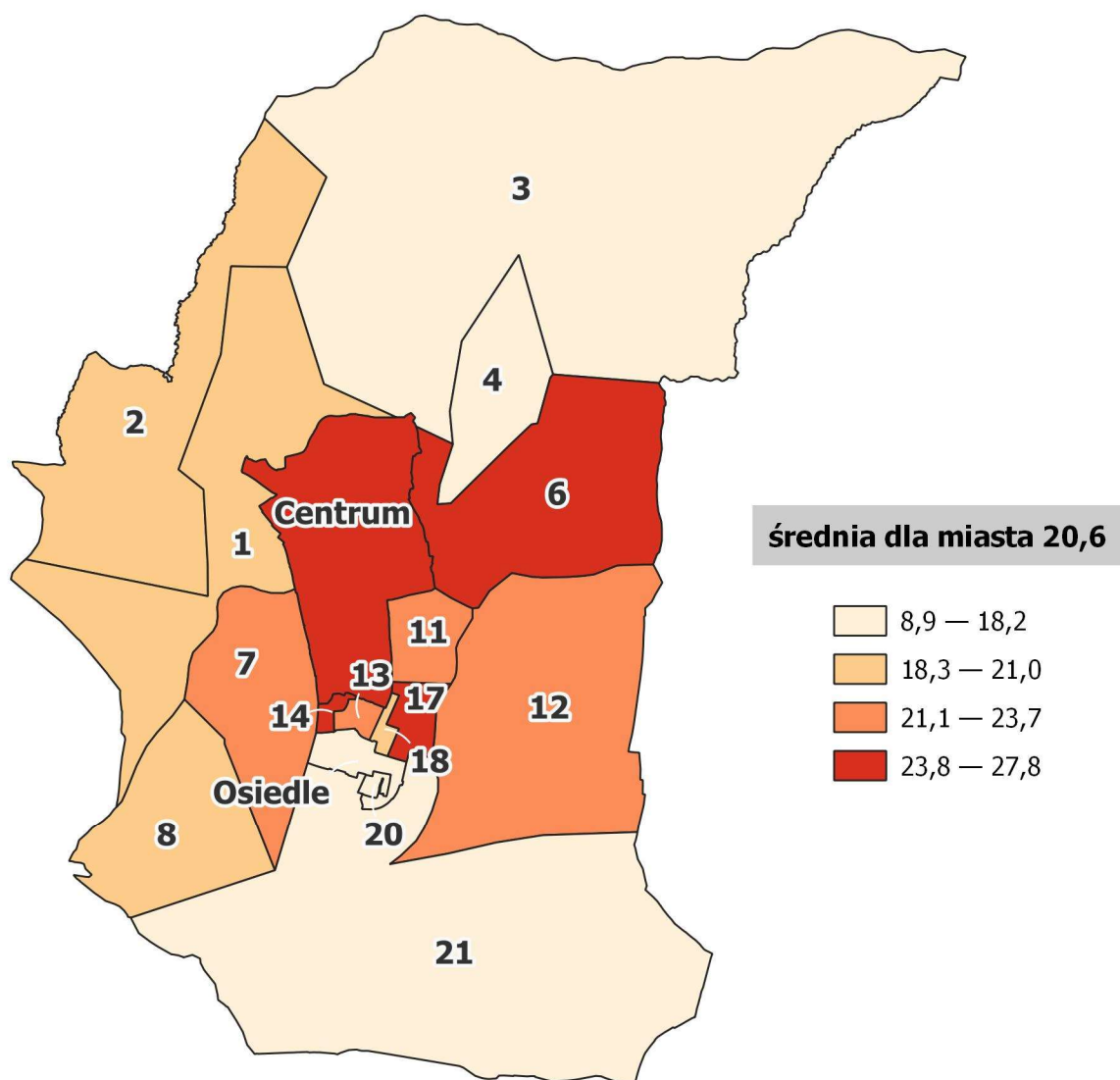
W poniższej tabeli zaprezentowano średnie roczne stężenie PM2.5 (pył zawieszony) na terenie każdego z porównywanych obszarów. Średnie stężenie dla miasta Nowy Targ wynosi 20,6, a w przypadku dziesięciu z porównywanych jednostek odnotowano większy poziom zanieczyszczeń niż średnia miejska (Centrum, Okręgi wyborcze nr 1, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 17, 18).

Tabela 14 Zanieczyszczenie powietrza w Nowym Targu

obszar		Średnie roczne stężenie PM2.5
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	27,8
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	18,2
3	Okręg wyborczy 1	21,0
4	Okręg wyborczy 2	19,7
5	Okręg wyborczy 3	8,9
6	Okręg wyborczy 4	15,9
7	Okręg wyborczy 6	24,5
8	Okręg wyborczy 7	22,9
9	Okręg wyborczy 8	19,3
10	Okręg wyborczy 11	22,7
11	Okręg wyborczy 12	22,7
12	Okręg wyborczy 13	23,7
13	Okręg wyborczy 14	24,4
14	Okręg wyborczy 17	23,9
15	Okręg wyborczy 18	20,8
16	Okręg wyborczy 20	18,0
17	Okręg wyborczy 21	18,1
	Miasto Nowy Targ	20,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powietrze.gov.pl

Grafika 14 Średnie roczne stężenie PM2.5.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powietrze.gov.pl

Ostatnią zmienną analizowaną w ramach sfery środowiskowej jest udział gospodarstw domowych, których źródłem ogrzewania są kotły na paliwo stałe. Spośród wszystkich źródeł ciepła używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych, kotły na paliwa stałe uchodzą za najmniej przyjazne środowisku. Emitują najwięcej szkodliwych substancji do powietrza atmosferycznego przez co wpływają na jakość życia i zdrowia mieszkańców badanego obszaru. Najgorsza sytuacja w tym zakresie ma miejsce w Okręgu wyborczym nr 3 (96,5%), 4 (81,3%), 2 (75,9%), 1 (71,6%) oraz 12 (67,8%). Z kolei najbardziej korzystną sytuacją obserwuje się w Okręgach wyborczych nr 14 i 21, gdzie badany udział wyniósł 0%. Wartość referencyjna dla miasta wynosi 54,1%.

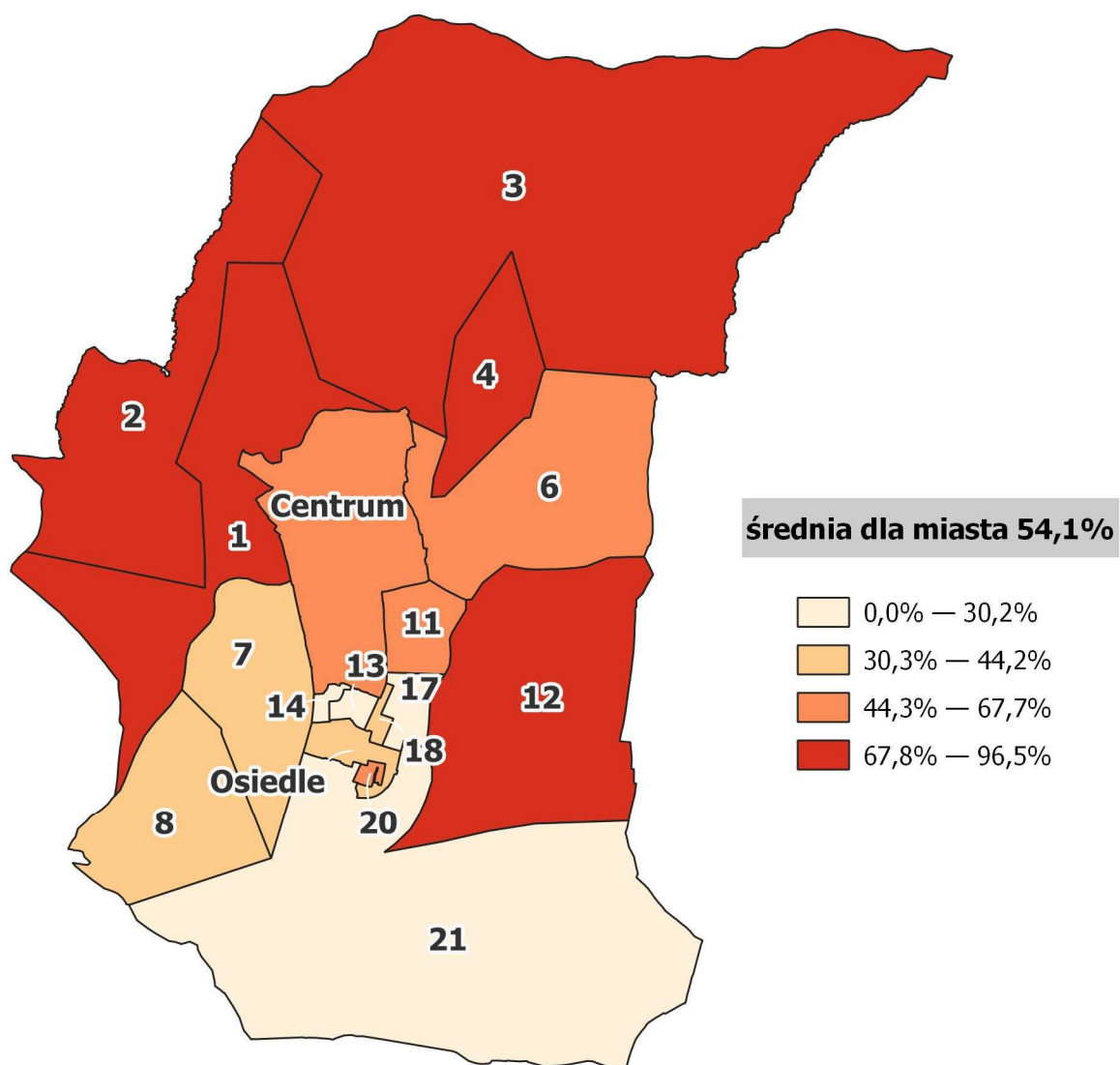
Tabela 15 Gospodarstwa domowe ogrzewane paliwem stałym

Obszar	Ilość punktów w	Ilość punktów w	Udział gospodarstw
--------	-----------------	-----------------	--------------------

		ewidencji źródeł ciepła (suma) podział wg rodzaju:	ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	1 213	537	44,3%
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	120	42	35,0%
3	Okręg wyborczy 1	451	323	71,6%
4	Okręg wyborczy 2	315	239	75,9%
5	Okręg wyborczy 3	287	277	96,5%
6	Okręg wyborczy 4	305	248	81,3%
7	Okręg wyborczy 6	523	276	52,8%
8	Okręg wyborczy 7	531	212	39,9%
9	Okręg wyborczy 8	89	27	30,3%
10	Okręg wyborczy 11	586	301	51,4%
11	Okręg wyborczy 12	339	230	67,8%
12	Okręg wyborczy 13	33	3	9,1%
13	Okręg wyborczy 14	23	0	0,0%
14	Okręg wyborczy 17	80	16	20,0%
15	Okręg wyborczy 18	50	16	32,0%
16	Okręg wyborczy 20	24	11	45,8%
17	Okręg wyborczy 21	130	0	0,0%
	Miasto Nowy Targ	5 099	2 758	54,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 15 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

2.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Targ wyznaczono główne cele zagospodarowania przestrzennego miasta Nowy Targ:

- Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych dla rozwoju miasta,
- Stworzenie warunków do zagospodarowania umożliwiającego pełnienie przez miasto roli ośrodka wielofunkcyjnego, zarówno dla mieszkańców regionu jak i turystów, związanego w szerokim zakresie z wymianą towarową i obsługą ruchu turystycznego,
- Stworzenie warunków do inwestowania, w terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem jego ochrony,
- Przebudowa układu drogowego pod kątem ograniczenia uciążliwości wywołanych ruchem tranzytowym w centrum miasta oraz zwiększenia dostępności komunikacyjnej do wszystkich dzielnic miasta,
- Przebudowa układu kolejowego pod kątem ograniczenia uciążliwości oraz poprawy funkcjonalności,
- Utrzymanie tożsamości kulturowej miasta,
- Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy, w tym kształtowanie wnętrza architektonicznych w nawiązaniu do tradycji,
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym ochrona przed zabudową terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kanałów wentylacyjnych,
- Poprawa warunków życia ludności, związana z podniesieniem jego jakości.

Sferę przestrzenno-funkcjonalną tworzy zbiór czynników wpisujących się w zagadnienia związane z urbanistyką. W ramach analizy skupiono się na braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości z punktu widzenia relacji miasto - mieszkańiec. W analizie brano również pod uwagę elementy związane z dostępnością do opieki zdrowotnej, poziomem obsługi komunikacyjnej, czy udziałem powierzchni biologicznie czynnej. Ww. zmienne budują jakość życia w mieście, a ich ograniczone zaspakajanie ma wpływ na powstawanie sytuacji kryzysowych, przekładających się na stopniową degradację na wybranych obszarach miasta.

Pierwszą zmienną poddaną analizie jest dostęp do usług publicznych. Zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości życia jest ściśle związane z dostępnością do usług publicznych. W ramach analizy tego wskaźnika, szczególną uwagę skierowano na dostępność różnych placówek, takich jak apteki, banki, biblioteki, placówki pocztowe, urzędy, instytucje kultury oraz świetlice. Analizowana zmienna prezentuje odniesienie liczby instytucji pełniących usługi publiczne do liczby mieszkańców. Wskaźnik dostępności do usług publicznych w Nowym Targu przyjął wartość równą 7,1. W przypadku 14 z

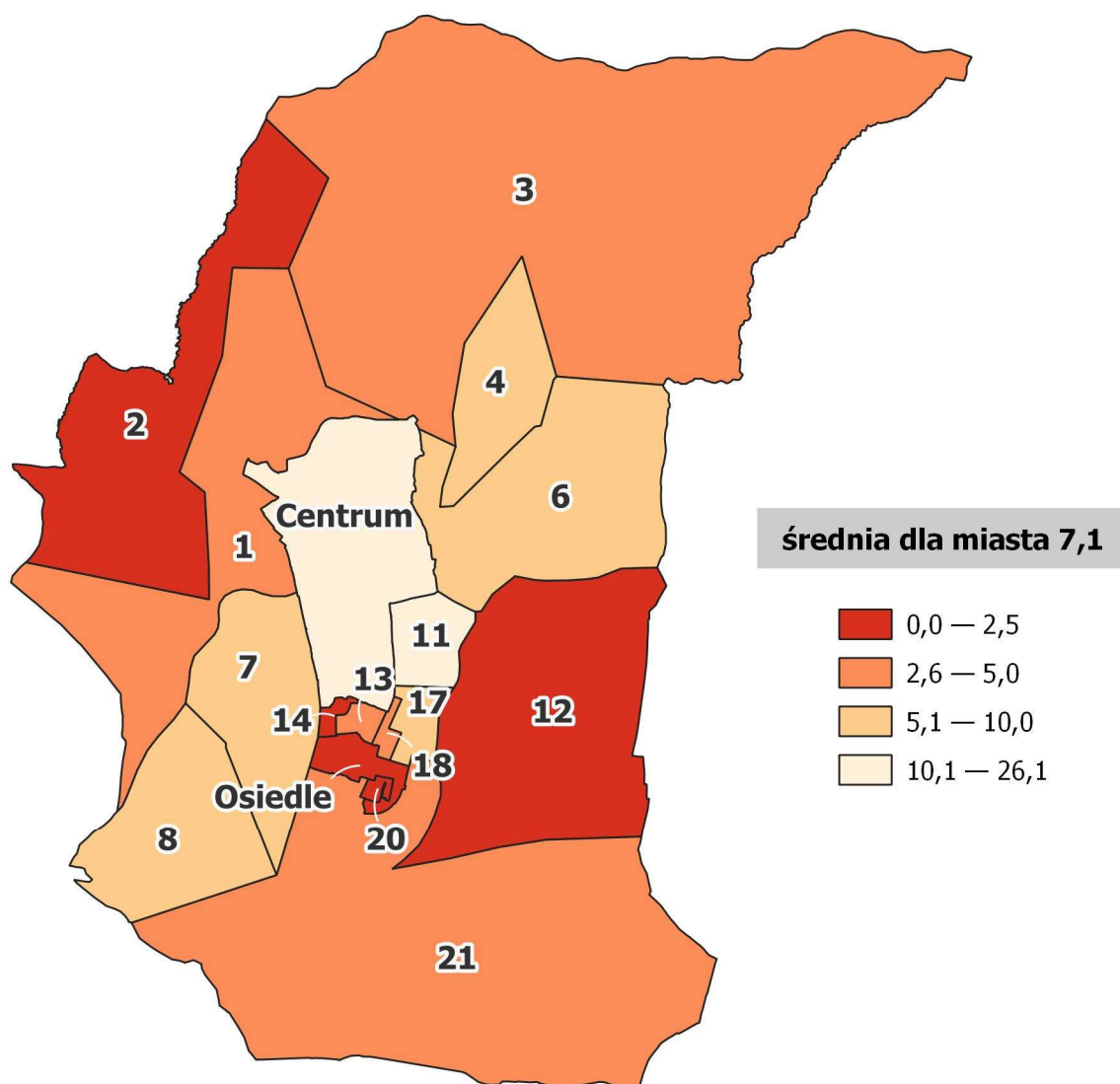
obszarów porównawczych wskaźnik przyjął wartość niższą niż dla miasta, a wartości wskaźnika wskazujące na wysoki poziom dostępności usług publicznych dotyczą obszaru Centrum (17,8) i Okręgu wyborczego nr 11 (26,1).

Tabela 16 Dostępność do punktów usług publicznych

obszar		Punkty usług publicznych	Dostępność do punktów usług publicznych (punkty usług/liczbę mieszkańców)
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	88	17,8
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	8	2,0
3	Okręg wyborczy 1	5	2,9
4	Okręg wyborczy 2	2	1,4
5	Okręg wyborczy 3	7	4,7
6	Okręg wyborczy 4	9	6,8
7	Okręg wyborczy 6	10	5,3
8	Okręg wyborczy 7	10	5,6
9	Okręg wyborczy 8	11	8,1
10	Okręg wyborczy 11	45	26,1
11	Okręg wyborczy 12	3	2,2
12	Okręg wyborczy 13	4	3,1
13	Okręg wyborczy 14	2	1,6
14	Okręg wyborczy 17	9	7,0
15	Okręg wyborczy 18	4	4,4
16	Okręg wyborczy 20	0	0,0
17	Okręg wyborczy 21	6	3,0
Miasto Nowy Targ		223	7,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 16 Dostępność do punktów usług publicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

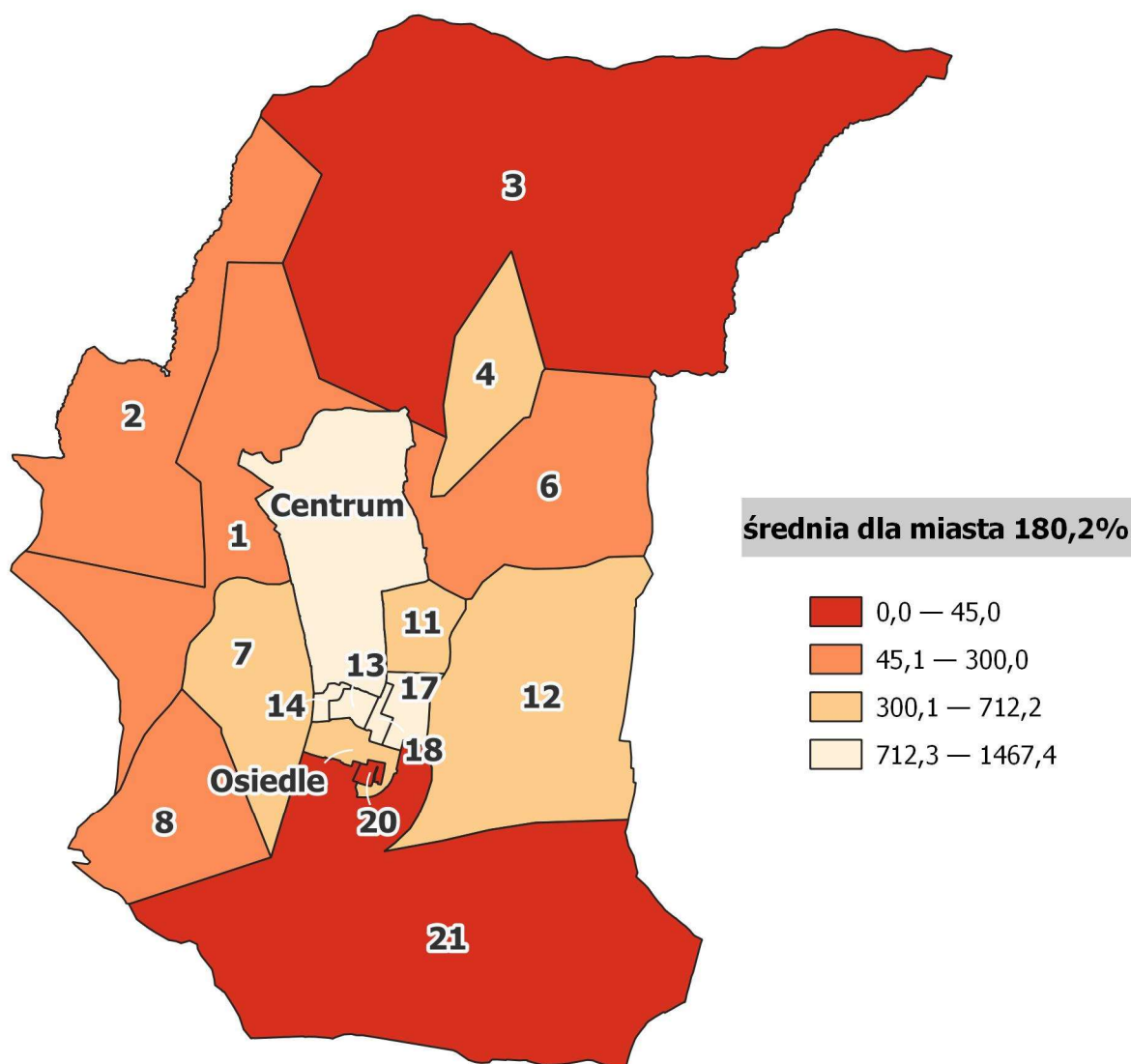
Kolejną zmienną w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest poziom obsługi komunikacyjnej. System transportu publicznego w mieście obsługiwany jest przez Miejski Zakład Komunikacji w Nowym Targu oraz prywatnych przewoźników. Jak wynika z danych udostępnionych przez Urząd Miasta w Nowym Targu obszarami o relatywnie niskim poziomie obsługi komunikacyjnej są Okręgi wyborcze nr 3 i 21. Obszary te stanowią w dużej mierze tereny górzyste, zalesione, charakteryzuje je mała intensywność zabudowy, co przekłada się także na relatywnie niski poziom obsługi komunikacyjnej. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku centralnych części miasta, gdzie występuje duża koncentracja ludności oraz instytucji. Poziom obsługi komunikacyjnej w tych miejscach jest stosunkowo dobry.

Tabela 17 Dostępność komunikacyjna w Nowym Targu

obszar		Punkty usług publicznych	Dostępność komunikacyjna (l. przystanków/powierzchnia)
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	21	7,12
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	2	6,30
3	Okręg wyborczy 1	10	2,35
4	Okręg wyborczy 2	5	1,20
5	Okręg wyborczy 3	3	0,20
6	Okręg wyborczy 4	8	6,14
7	Okręg wyborczy 6	5	1,45
8	Okręg wyborczy 7	6	3,05
9	Okręg wyborczy 8	6	2,77
10	Okręg wyborczy 11	2	3,59
11	Okręg wyborczy 12	14	3,02
12	Okręg wyborczy 13	1	8,65
13	Okręg wyborczy 14	1	14,67
14	Okręg wyborczy 17	3	10,26
15	Okręg wyborczy 18	1	13,16
16	Okręg wyborczy 20	0	0,00
17	Okręg wyborczy 21	4	0,41
	Miasto Nowy Targ	92	1,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 17 Dostępność komunikacyjna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

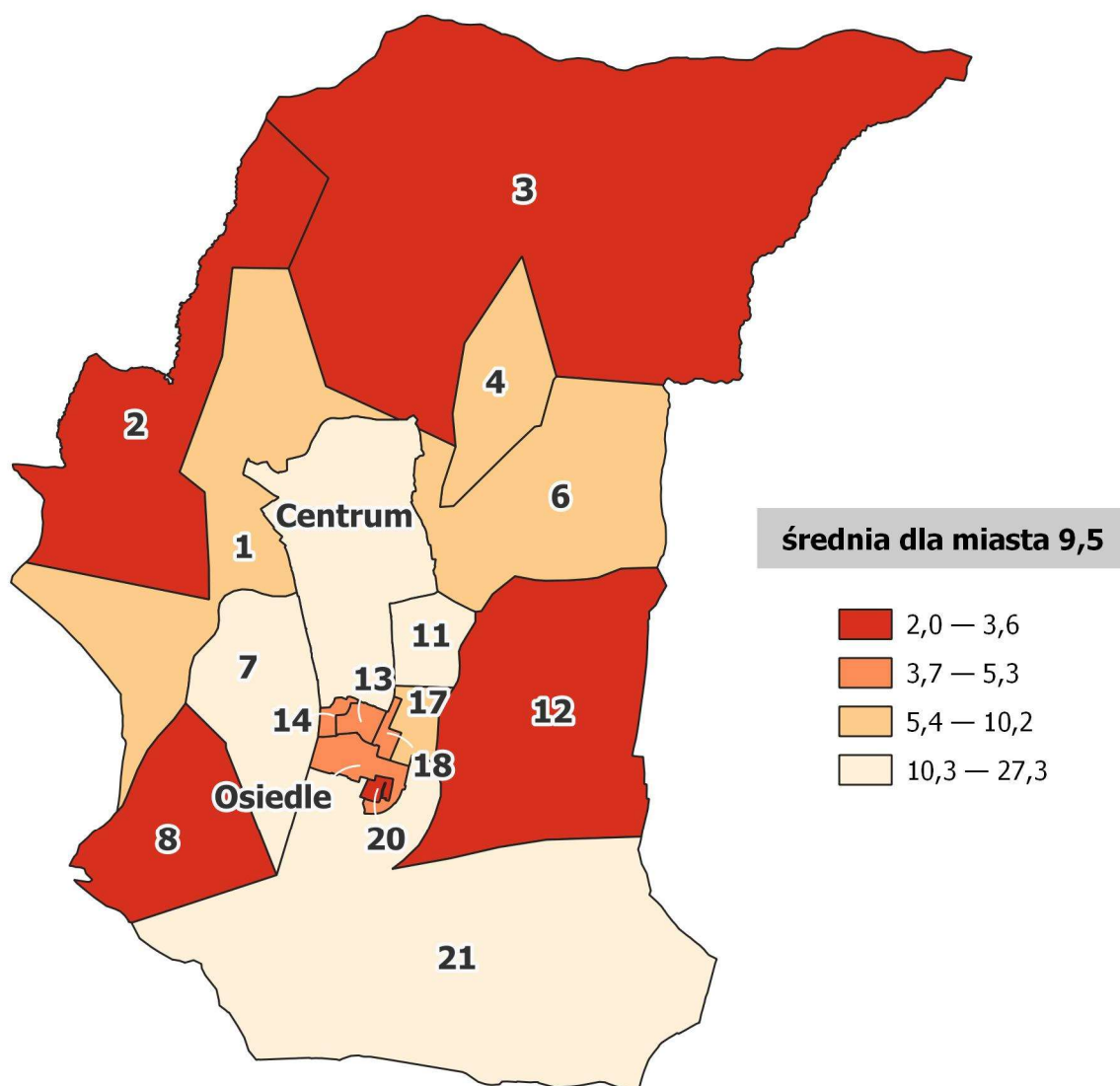
Kolejnym kluczowym czynnikiem, mającym istotny wpływ na jakość życia mieszkańców jest dostęp do placówek świadczących opiekę zdrowotną. W ramach diagnozy przeprowadzono ocenę dostępności opieki zdrowotnej w mieście i poszczególnych obszarach, biorąc pod uwagę liczbę podmiotów opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców. Na terenie Nowego Targu działalność prowadzi 298 podmiotów świadczących usługi zdrowotne (wg. Sekcji PKD nr 86), a wskaźnik przyjmuje wartość 9,5. Znaczna część tych podmiotów prowadzi działalność na obszarze Centrum (99 podmiotów) i Okręgu wyborczego nr 11 (47 podmiotów), gdzie wskaźnik dostępności przyjmuje wartości najwyższe, kolejno 20,1 i 27,3. Sytuacja przedstawia się niekorzystnie dla obszarów Okręgów wyborczych nr 2, 3, 4, 6, 8, 12, 13, 14, 18, 20 i Osiedle, dla których wskaźnik jest niższy niż dla obszaru całego miasta.

Tabela 18 Dostępność opieki zdrowotnej w Nowym Targu

obszar		Liczba podmiotów opieki zdrowotnej wg PKD (86)	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	99	20,1
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	21	5,3
3	Okręg wyborczy 1	14	8,0
4	Okręg wyborczy 2	3	2,0
5	Okręg wyborczy 3	3	2,0
6	Okręg wyborczy 4	8	6,0
7	Okręg wyborczy 6	13	6,9
8	Okręg wyborczy 7	23	13,0
9	Okręg wyborczy 8	4	2,9
10	Okręg wyborczy 11	47	27,3
11	Okręg wyborczy 12	5	3,6
12	Okręg wyborczy 13	6	4,6
13	Okręg wyborczy 14	5	4,1
14	Okręg wyborczy 17	13	10,2
15	Okręg wyborczy 18	4	4,4
16	Okręg wyborczy 20	5	3,6
17	Okręg wyborczy 21	25	12,4
Miasto Nowy Targ		298	9,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Grafika 18 Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Ostatnim aspektem analizy w kontekście przestrzenno-funkcyjnym jest udział powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni miasta oraz wyróżnionych jednostek porównawczych. Powierzchnia biologicznie czynna odnosi się do obszarów niezabudowanych, takich jak łąki, pola uprawne, zakrzewienia itp. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej, innymi słowy terenów niezabudowanych i nie zajętych innym sposobem użytkowania pełni ważną rolę zarówno w kwestii jakości życia mieszkańców, atrakcyjności gminy pod względem osiedleńczym i rekreacyjnym, ale również pozytywnie wpływa na stan środowiska naturalnego i jakość powietrza. Powierzchnia Nowego Targu to w 94,9% powierzchnia biologicznie czynna. W przypadku obszarów znajdujących się w centrum miasta lub w niedalekiej jego odległości, które cechuje większa gęstość zabudowy udział powierzchni biologicznie czynnej na ich terenie jest niższy niż dla gminy (Centrum, Osiedle, Okręgi wyborcze nr 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20). Natomiast w miejscach bardziej peryferyjnych, które nie

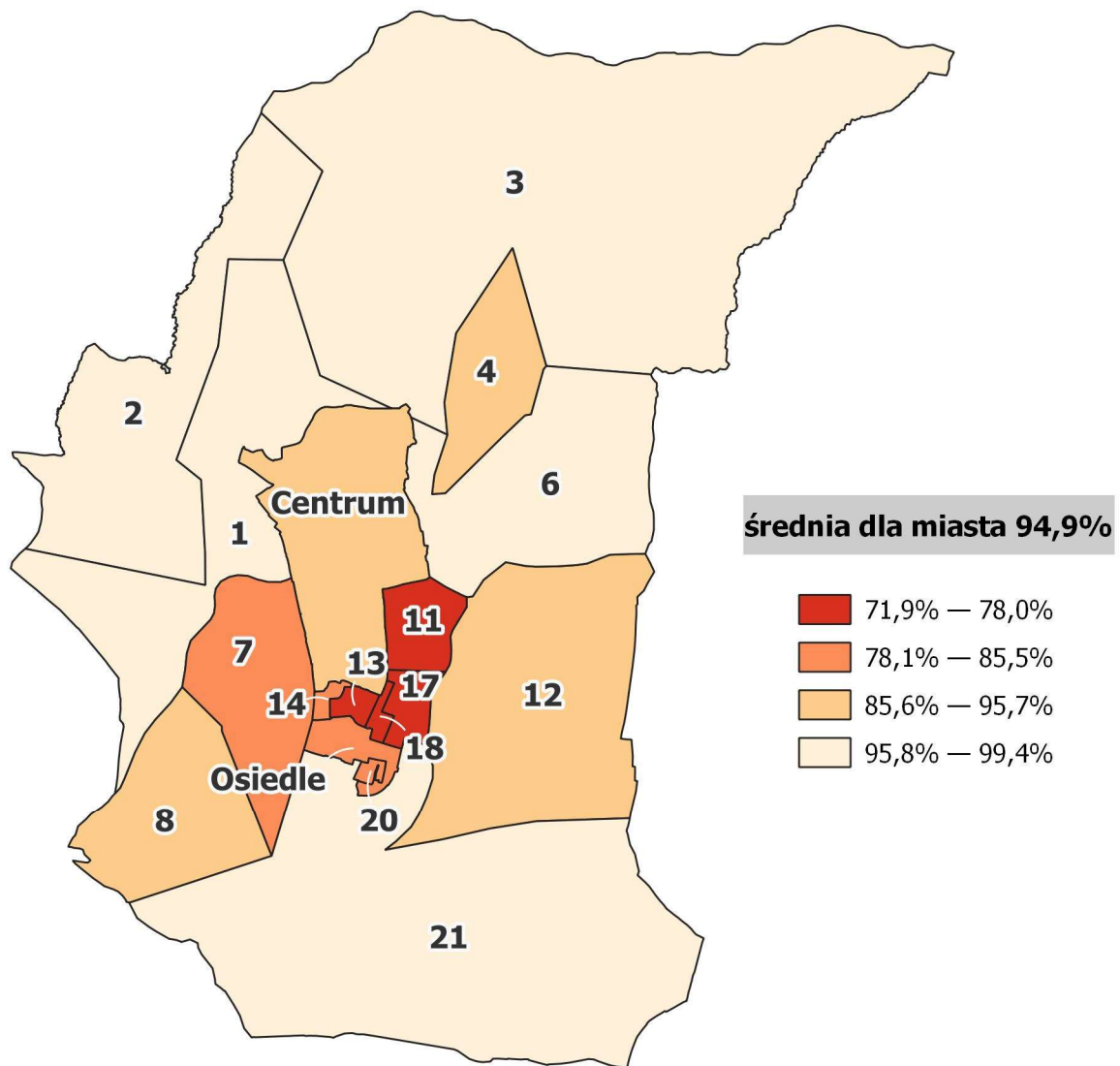
zostały zajęte i zagospodarowane w tak dużym stopniu jak centrum miasta oraz terenach o znaczeniu przyrodniczo-krajobrazowym wskaźnik ten przyjmując wartość wyższą niż dla miasta: Okręgi wyborcze nr 1, 2, 3, 4 i 6.

Tabela 19 Powierzchnia biologicznie czynna w Nowym Targu

obszar		Tereny biologicznie czynne [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	2 567 704	87,1%
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	259 165	81,6%
3	Okręg wyborczy 1	4 103 057	96,4%
4	Okręg wyborczy 2	4 051 542	97,2%
5	Okręg wyborczy 3	14 737 420	99,4%
6	Okręg wyborczy 4	1 244 765	95,5%
7	Okręg wyborczy 6	3 356 602	97,3%
8	Okręg wyborczy 7	1 547 027	78,7%
9	Okręg wyborczy 8	1 920 994	88,6%
10	Okręg wyborczy 11	402 935	72,4%
11	Okręg wyborczy 12	4 316 688	93,1%
12	Okręg wyborczy 13	86 456	74,8%
13	Okręg wyborczy 14	54 060	79,3%
14	Okręg wyborczy 17	210 206	71,9%
15	Okręg wyborczy 18	58 770	77,3%
16	Okręg wyborczy 20	43 484	83,8%
17	Okręg wyborczy 21	9 483 420	96,1%
Miasto Nowy Targ		48 444 295	94,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

Grafika 19 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

2.6 Sfera techniczna

W ocenie sytuacji Nowego Targu w sferze technicznej uwzględniono dane dotyczące obiektów zabytkowych oraz poziom dostępności do Internetu na terenie miasta i w poszczególnych jego obszarach.

Zgodnie z Gminną Ewidencją Zabytków Miasta Nowy Targ, na terenie miasta zlokalizowanych jest łącznie 466 obiektów zabytkowych. W ramach przeprowadzonych badań posłużono się wskaźnikiem przedstawiającym stosunek ich liczby do powierzchni miasta i obszarów (liczba zabytków/kilometr kwadratowy). Wskaźnik dla miasta przyjął wartość równą 9,1. Biorąc pod uwagę wartości bezwzględne największa liczba zabytków zlokalizowana jest w Centrum (149) i Okręgu wyborczym nr 11 (94). Badany wskaźnik gęstości występowania tych obiektów na poszczególnych obszarach przyjmują wartości wyższe niż dla całego miasta w przypadku obszarów Okręgów wyborczych nr 11 (168,9), 18 (131,6), Centrum (50,5), Okręgu wyborczego 7 (32,6), Osiedla (15,7) oraz Okręgów wyborczych nr 4 (14,6) i 6 (12,2).

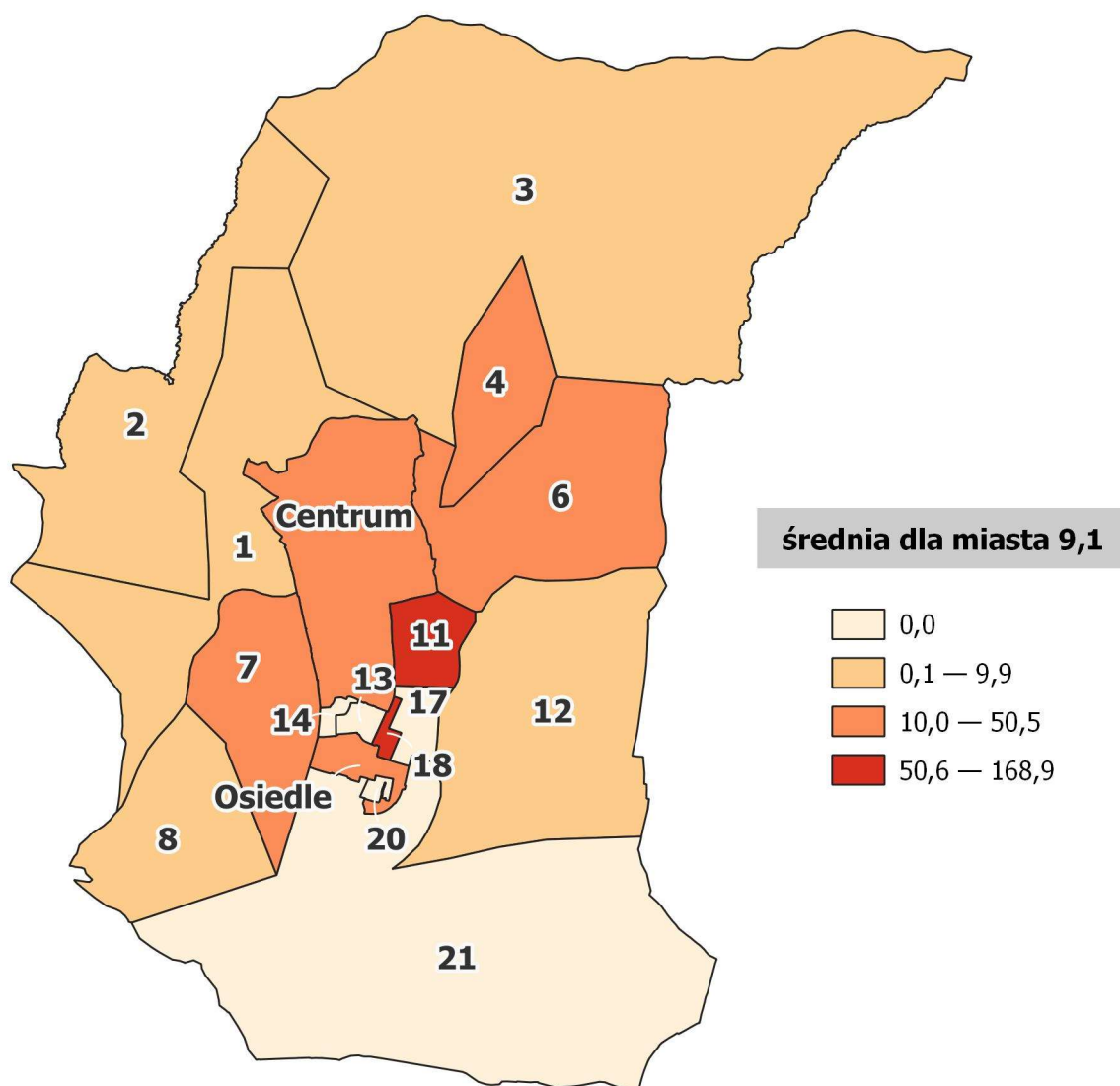
Obiekty o znaczeniu zabytkowym są ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i historycznego. Aby zachować ich autentyczność i wartość, niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu ich ochronę i konserwację. Proces ten często wymaga znacznych nakładów finansowych na regularne badania, konserwację, renowację oraz monitoring stanu tych obiektów.

Tabela 20 Zabytki w Nowym Targu

	obszar	Liczba zabytków	Liczba zabytków na km ²
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	149	50,5
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	5	15,7
3	Okręg wyborczy 1	11	2,6
4	Okręg wyborczy 2	17	4,1
5	Okręg wyborczy 3	20	1,3
6	Okręg wyborczy 4	19	14,6
7	Okręg wyborczy 6	42	12,2
8	Okręg wyborczy 7	64	32,6
9	Okręg wyborczy 8	2	0,9
10	Okręg wyborczy 11	94	168,9
11	Okręg wyborczy 12	33	7,1
12	Okręg wyborczy 13	0	0,0
13	Okręg wyborczy 14	0	0,0
14	Okręg wyborczy 17	0	0,0
15	Okręg wyborczy 18	10	131,6
16	Okręg wyborczy 20	0	0,0
17	Okręg wyborczy 21	0	0,0
	Miasto Nowy Targ	466	9,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

Grafika 20 Liczba zabytków na km².

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Nowy Targ

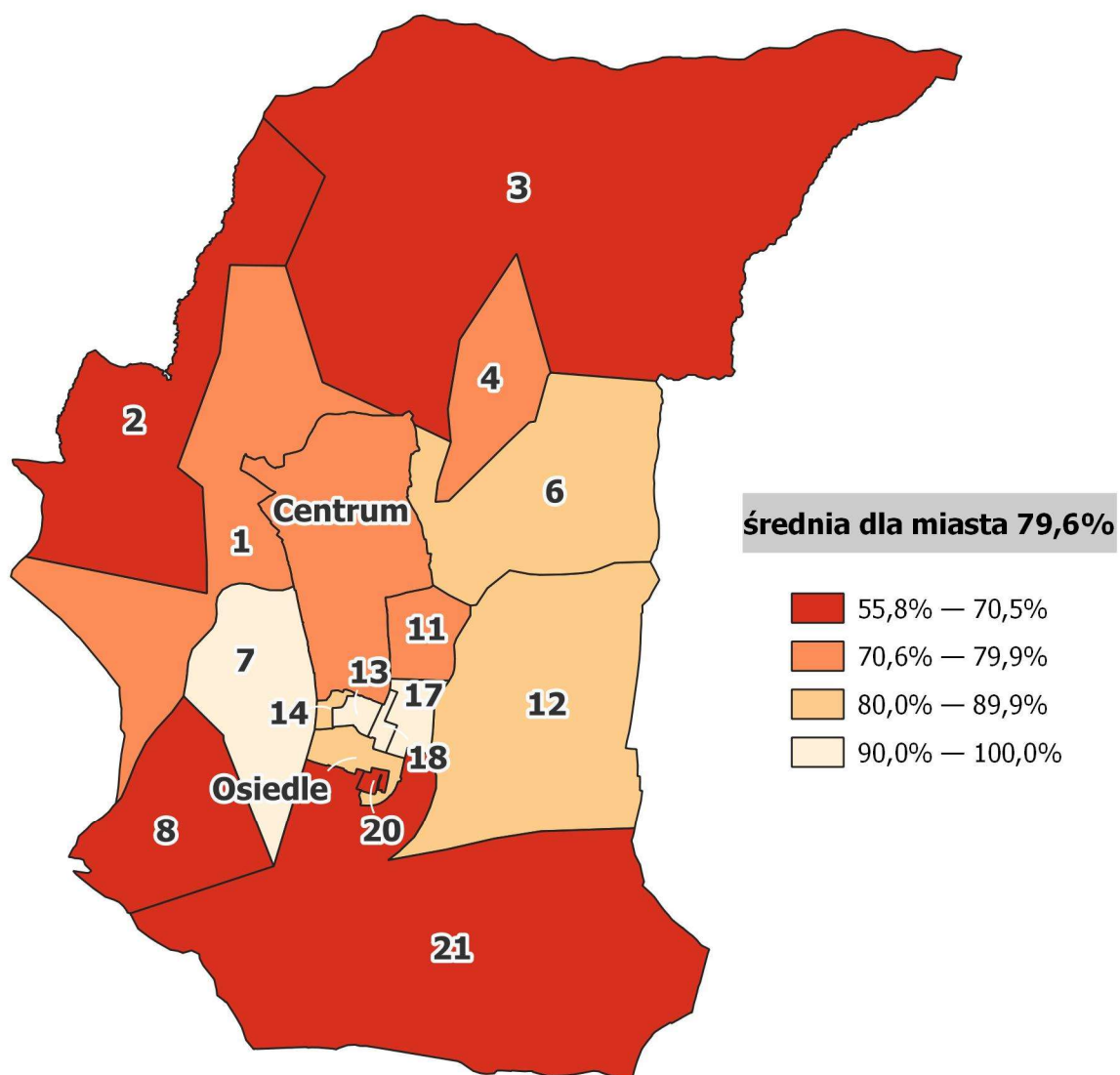
Ostatnim wskaźnikiem analizowanym w kontekście sfery technicznej jest poziom dostępności Internetu stacjonarnego. Wysoki poziom dostępności do tego medium ma znaczący wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców, umożliwiając korzystanie z różnorodnych usług, takich jak teleopieka, nauczanie zdalne czy inteligentne rozwiązania automatyki domowej. W Nowym Targu średni poziom dostępności Internetu stacjonarnego wynosi 79,6%. Najmniej korzystną sytuację w tym aspekcie (wartość wskaźnika niższą niż dla obszaru całego miasta) odnotowano w przypadku obszaru Okręgów wyborczych nr 21 (55,8%), 20 (57,7%), 2 (63,3%), 3 (64,4%), 8 (70,5%), 11 (78,2%), 4 (78,6%) oraz Centrum (78,9%).

Tabela 21 Dostępność internetowa w Nowym Targu

obszar		adresy referencyjne	czarne plamy	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s
1	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	1 156	912	78,9%
2	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	142	121	85,2%
3	Okręg wyborczy 1	539	415	77,0%
4	Okręg wyborczy 2	406	257	63,3%
5	Okręg wyborczy 3	444	286	64,4%
6	Okręg wyborczy 4	281	221	78,6%
7	Okręg wyborczy 6	630	556	88,3%
8	Okręg wyborczy 7	587	537	91,5%
9	Okręg wyborczy 8	122	86	70,5%
10	Okręg wyborczy 11	588	460	78,2%
11	Okręg wyborczy 12	450	402	89,3%
12	Okręg wyborczy 13	72	68	94,4%
13	Okręg wyborczy 14	39	34	87,2%
14	Okręg wyborczy 17	83	75	90,4%
15	Okręg wyborczy 18	39	39	100,0%
16	Okręg wyborczy 20	26	15	57,7%
17	Okręg wyborczy 21	95	53	55,8%
	Miasto Nowy Targ	5 699	4 537	79,6%

Źródło: opracowanie własne

Grafika 21 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s.

Źródło: Opracowanie własne.

2.7 Syntetyczny wskaźnik degradacji porównywanych jednostek statystycznych

Stopień i skala negatywnych zjawisk występujących w mieście Nowy Targ obrazują mierniki opisujące sytuację poszczególnych jednostek porównawczych w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Wskazane sfery poddano analizie bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań i raportów. Zgodnie z ustawą największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której też zakres danych jest najszerszy. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Kolejne z zestawień prezentuje syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzone zostały średnie dla poszczególnych jednostek porównawczych, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

Podsumowanie analizy- sfera społeczna

Pierwsza z tabel obrazuje natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie, kryteria te traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. W ramach analizy skupiono się łącznie na 9 kryteriach obrazujących czynniki związane z kapitałem ludzkim, kapitałem społecznym, pomocą społeczną, bezpieczeństwem, sytuacją na rynku pracy (bezrobocie). Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenami szczególnie problemowymi, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje tam zagrożenie ich nasilania się i rozprzestrzeniania, są jednostki funkcjonalne: Centrum i Osiedle. Ponowna analiza delimitacyjna, potwierdza występowanie negatywnych zjawisk społecznych w na obszarach Centrum i Osiedle. Jednocześnie jest to utwierdzenie wniosków z przeprowadzonej w 2021 r. ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023, zgodnie z którymi, niski stopień realizacji zaplanowanych przedsięwzięć bezpośrednio przełożył się na niższy niż zakładano stopień poprawy sytuacji mieszkańców tych obszarów.

Tabela 22 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości wskaźników

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Korzystający z zajęć stałych PCK na 1000 mieszkańców
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	-3,0	-13,2	27,4	14,4	21,9	47,4	4,9	6,3	10,5
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	-4,5	-15,5	21,5	12,0	4,3	59,0	5,3	1,3	10,3
Okręg wyborczy 1	4,6	28,7	17,2	6,9	91,1	26,9	5,7	1,1	2,3
Okręg wyborczy 2	-3,4	12,2	16,9	6,8	19,6	18,2	0,0	1,4	2,0
Okręg wyborczy 3	-0,7	0,0	22,8	6,7	27,5	30,9	4,7	0,7	3,4
Okręg wyborczy 4	3,8	17,3	17,3	6,0	10,5	18,0	4,5	0,8	3,0
Okręg wyborczy 6	-2,1	-7,5	18,7	8,0	4,3	8,0	1,6	0,0	3,7
Okręg wyborczy 7	-3,9	-20,8	14,6	7,9	4,5	31,5	1,7	3,4	15,2
Okręg wyborczy 8	2,2	-5,1	16,9	4,4	38,9	37,4	8,1	0,7	0,7
Okręg wyborczy 11	-7,5	-9,9	18,0	8,7	18,6	19,7	4,6	4,6	11,0
Okręg wyborczy 12	1,5	-5,1	16,8	10,9	11,7	43,0	4,4	2,9	10,9
Okręg wyborczy 13	-6,9	-23,8	20,7	5,4	0,8	37,6	4,6	0,8	10,0
Okręg wyborczy 14	-15,4	-43,9	15,4	10,6	13,8	13,0	2,4	2,4	5,7
Okręg wyborczy 17	-2,3	-10,9	14,1	4,7	22,7	8,6	3,1	1,6	2,3
Okręg wyborczy 18	-3,3	-18,9	21,1	5,5	0,0	54,4	1,1	2,2	6,7
Okręg wyborczy 20	0,0	-29,9	24,9	12,8	0,0	1,4	1,4	2,1	1,4
Okręg wyborczy 21	1,5	0,0	21,9	9,0	0,0	8,5	2,0	1,0	8,5
Miasto Nowy Targ	-2,4	-8,8	20,3	9,3	17,0	31,2	3,8	2,4	7,2

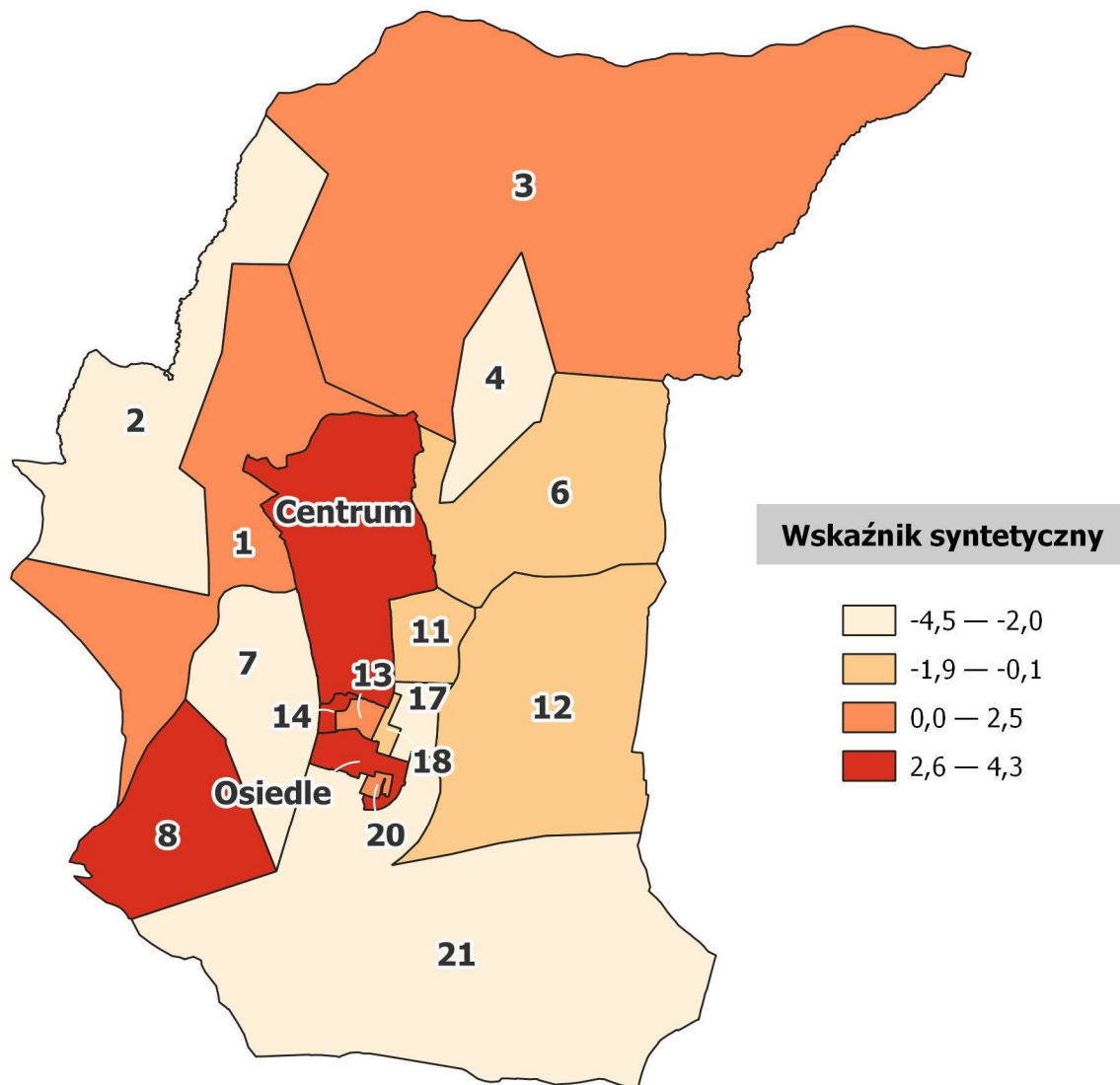
Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Korzystający z zajęć stałych PCK na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	0,15	0,26	2,21	2,06	0,22	1,16	0,64	-2,68	-0,96	3,1
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	0,45	0,39	0,63	1,26	-0,58	1,83	0,82	0,44	-0,90	4,3
Okręg wyborczy 1	-1,43	-2,12	-0,54	-0,47	3,35	-0,02	1,06	0,50	0,92	1,2
Okręg wyborczy 2	0,22	-1,18	-0,62	-0,51	0,11	-0,52	-1,70	0,37	0,98	-2,8
Okręg wyborczy 3	-0,35	-0,49	0,98	-0,53	0,47	0,21	0,56	0,80	0,68	2,3
Okręg wyborczy 4	-1,26	-1,48	-0,51	-0,76	-0,30	-0,53	0,47	0,75	0,76	-2,9
Okręg wyborczy 6	-0,04	-0,06	-0,13	-0,09	-0,58	-1,11	-0,93	1,21	0,59	-1,1
Okręg wyborczy 7	0,33	0,70	-1,23	-0,13	-0,57	0,25	-0,89	-0,88	-2,03	-4,5
Okręg wyborczy 8	-0,94	-0,20	-0,63	-1,31	0,99	0,59	2,18	0,76	1,28	2,7
Okręg wyborczy 11	1,08	0,07	-0,32	0,15	0,07	-0,44	0,53	-1,67	-1,07	-1,6
Okręg wyborczy 12	-0,79	-0,20	-0,66	0,89	-0,24	0,91	0,40	-0,59	-1,05	-1,3
Okręg wyborczy 13	0,95	0,87	0,42	-0,98	-0,74	0,60	0,51	0,74	-0,83	1,5
Okręg wyborczy 14	2,72	2,01	-1,01	0,77	-0,15	-0,82	-0,53	-0,30	0,15	2,8
Okręg wyborczy 17	0,00	0,13	-1,39	-1,21	0,25	-1,08	-0,20	0,24	0,91	-2,3
Okręg wyborczy 18	0,21	0,58	0,52	-0,92	-0,77	1,56	-1,17	-0,16	-0,07	-0,2
Okręg wyborczy 20	-0,48	1,22	1,56	1,54	-0,77	-1,49	-1,02	-0,11	1,12	1,6
Okręg wyborczy 21	-0,79	-0,49	0,73	0,23	-0,77	-1,09	-0,74	0,60	-0,49	-2,8
Miasto Nowy Targ	0,02	0,01	0,30	0,35	0,00	0,22	0,13	-0,26	-0,21	0,6

Źródło: opracowanie własne

Grafika 22 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie analizy – pozostałe sfery rozwojowe

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były wyniki w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Poniżej zestawiono zmienne z zakresu sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analizowane wskaźniki zestawiono łącznie i wyprowadzono indeks degradacji obszaru, który wskazał na liczne deficyty jednostek: Osiedle (4,3) i Centrum (3,1).

Tabela 24 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km2	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność do punktów usług publicznych	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków na km2	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba zdiagnozowanych problemów
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	191,2	0,61	5,8	12,6%	27,8	44,3%	17,8	7,12	20,06	87,1%	50,54	78,9%	5
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	65,8	-2,50	6,3	36,0%	18,2	35,0%	2,0	6,30	5,25	81,6%	15,74	85,2%	8
Okręg wyborczy 1	95,7	-7,45	8,0	22,1%	21,0	71,6%	2,9	2,35	8,02	96,4%	2,58	77,0%	9
Okręg wyborczy 2	89,9	0,00	5,8	29,5%	19,7	75,9%	1,4	1,20	2,03	97,2%	4,08	63,3%	8
Okręg wyborczy 3	74,5	-3,36	4,0	0,0%	8,9	96,5%	4,7	0,20	2,01	99,4%	1,35	64,4%	7
Okręg wyborczy 4	94,0	2,26	14,6	0,0%	15,9	81,3%	6,8	6,14	6,02	95,5%	14,58	78,6%	7
Okręg wyborczy 6	75,9	-2,67	6,4	0,0%	24,5	52,8%	5,3	1,45	6,94	97,3%	12,18	88,3%	8
Okręg wyborczy 7	144,1	-2,82	3,1	34,3%	22,9	39,9%	5,6	3,05	12,95	78,7%	32,55	91,5%	6
Okręg wyborczy 8	97,6	0,73	2,8	15,5%	19,3	30,3%	8,1	2,77	2,93	88,6%	0,92	70,5%	5
Okręg wyborczy 11	254,2	4,64	19,8	8,5%	22,7	51,4%	26,1	3,59	27,28	72,4%	168,94	78,2%	5
Okręg wyborczy 12	126,0	2,18	2,8	4,1%	22,7	67,8%	2,2	3,02	3,64	93,1%	7,12	89,3%	5
Okręg wyborczy 13	51,4	3,07	0,0	25,0%	23,7	9,1%	3,1	8,65	4,60	74,8%	0,00	94,4%	6
Okręg wyborczy 14	39,8	-1,63	0,0	18,6%	24,4	0,0%	1,6	14,67	4,07	79,3%	0,00	87,2%	7
Okręg wyborczy 17	82,8	-1,56	3,4	18,9%	23,9	20,0%	7,0	10,26	10,16	71,9%	0,00	90,4%	6
Okręg wyborczy 18	89,9	-1,11	13,2	75,4%	20,8	32,0%	4,4	13,16	4,44	77,3%	131,60	100,0%	9
Okręg wyborczy 20	47,8	-4,99	0,0	3,0%	18,0	45,8%	0,0	0,00	3,56	83,8%	0,00	57,7%	7
Okręg wyborczy 21	71,6	-2,98	0,0	28,7%	18,1	0,0%	3,0	0,41	12,43	96,1%	0,00	55,8%	6
Miasto Nowy Targ	108,9	-1,09	4,2	14,7%	20,6	54,1%	7,1	1,80	9,55	94,9%	9,13	79,6%	-

Źródło: opracowanie własne

2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Miasto Nowy Targ zamierza realizować zadania własne, o których mowa w art. 3 ust. 1 w Ustawie o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm.) i w związku z powyższym wyznacza się obszar zdegradowany i w dalszej kolejności obszar rewitalizacji.

Obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W Nowym Targu jako **obszar zdegradowany**, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne wskazano obszar obejmujący następujące jednostki pomocnicze:

- Podobszar 1 Centrum
- Podobszar 2 Osiedle

Wyznaczony obszar zdegradowany w Nowym Targu stanowi 6,34% ogólnej powierzchni gminy i obejmuje swoim zasięgiem 28,6% populacji gminy.

Tabela 25 Obszar zdegradowany w mieście Nowy Targ

Obszar porównawczy	Obszar zdegradowany		Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i ludności miasta Nowy Targ	
	Powierzchnia [ha]	Ludność [os.]	Powierzchnia	Ludność
Centrum	291,87	4 936	5,72%	15,8%
Osiedle	31,76	4 000	0,62%	12,8%
Suma – obszar zdegradowany	323,63	8936	6,34%	28,6%

Źródło: opracowanie własne

Podobszar 1 Centrum

Zdelimitowany teren Centrum zamieszkuje 4 936 osób (co stanowi 15,8% łącznej liczby mieszkańców), a jego powierzchnia wynosi 291,87 ha (5,72% powierzchni miasta). Podobszar Centrum to rdzeń funkcjonalno-przestrzenny miasta istotny z punktu widzenia rozwoju oraz przywracania pierwotnej jakości przestrzeni publicznej. Pełnienie funkcji symbolicznych oraz miastotwórczy charakter tego terenu silnie koresponduje z problemami społecznymi, które niekorzystnie wpływają na jakość tej przestrzeni, jak również świadczą o kryzysie (udokumentowanym w ramach analizy wskaźnikowej), który wpływa na konieczność podjęcia skoordynowanej interwencji rewitalizacyjnej na tym terenie. Podobszar 1 Centrum kwalifikuje się do objęcia zapisami programu rewitalizacji ze względu na problemy wynikające z analizy delimitacyjnej.

Podobszar 2 Osiedle

Podobszar 2 Osiedle to silnie zurbanizowany i bardzo gęsto zaludniony obszar w południowej części miasta. Omawiany teren zamieszkuje 4 000 osób, co stanowi 12,8% całej populacji Nowego Targu, natomiast jego powierzchnia kształtuje się na poziomie 31,76 ha (0,62% w skali miasta). Podobszar 2 Osiedle podobnie jak teren Centrum kwalifikuje się do objęcia zapisami programu rewitalizacji ze względu na problemy wynikające bezpośrednio z analizy delimitacyjnej.

3. Podsumowanie – wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. **Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.* Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego przeanalizowano skale występujących zjawisk negatywnych o charakterze społecznym oraz pozaspołecznym.

Tabela 26 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspółecznej

Obszar	Zdiagnozowane problemy w sferze społecznej	Zdiagnozowane problemy w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej
Centrum	<ul style="list-style-type: none"> • ujemny przyrost naturalny • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoki odsetek osób niepełnosprawnych, • niższy poziom bezpieczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyższy niż w gminie odsetek obiektów na których zidentyfikowano wyroby azbestowe, • wysokie stężenie zanieczyszczeń powietrza, • niższy niż w gminie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej obszaru, • duża liczba obiektów zabytkowych.
Osiedle	<ul style="list-style-type: none"> • ujemny przyrost naturalny • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoki odsetek osób niepełnosprawnych, • niski poziom kapitału społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności gospodarczej (niższy niż dla gminy odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych) • wyższy niż w gminie odsetek obiektów na których zidentyfikowano wyroby azbestowe, • wysoki odsetek budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym, • niski poziom dostępności do usług publicznych, • niski poziom dostępności opieki zdrowotnej, • niższy niż w gminie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej obszaru, • duża liczba obiektów zabytkowych.

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji został skorygowany w odniesieniu do wyznaczonego obszaru zdegradowanego w następującym zakresie:

- Ograniczono zasięg terytorialny podobszaru 1 Centrum ze względu na dużą powierzchnię użytków rolnych, nieistotnych z punktu widzenia planowanej rewitalizacji. Ostatecznie powierzchnia podobszaru została ograniczona do 216,66 ha (4,24%) bez ingerencji w liczbę ludności.
- Obszar rewitalizacji został dookreślony w porównaniu do jednostek referencyjnych (zmodyfikowanych okręgów wyborczych, które poddano analizie porównawczej w niniejszym rozdziale) o ujednoczenie granic w oparciu o zasięg terytorialny działek ewidencyjnych. To działanie nie miało wpływu na ludność zamieszkującą obszar, a wskazana potrzeba wynikała

z konieczności formalno-prawnego uporządkowania lokowania działek w sposób jednoznaczny w obszarze rewitalizacji lub poza jego obrębem.

Łącznie Obszar rewitalizacji zajmują powierzchnię 248,42 ha, co stanowi 4,86% powierzchni gminy i zamieszkuje go 8936 osób – 28,6% populacji gminy. Zatem spełnia on obligatoryjne wymagania w zakresie powierzchni i liczby ludności.

Tabela 27 Podobszary rewitalizacji w mieście Nowy Targ

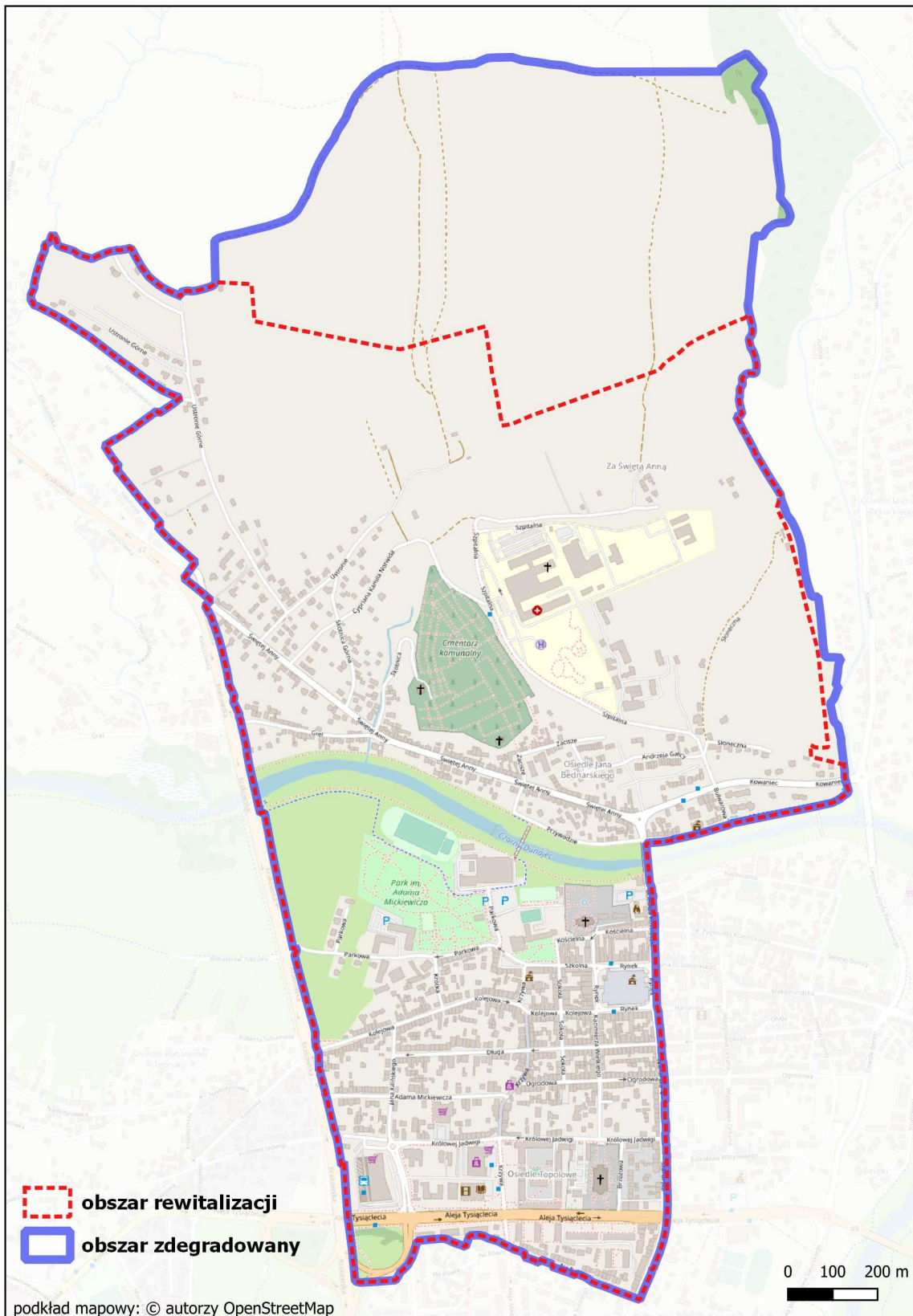
Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
podobszar rewitalizacji Centrum	4 936	15,8	216,66	4,24
podobszar rewitalizacji Osiedle	4 000	12,8	31,76	0,6
obszar rewitalizacji	8 936	28,6	248,42	4,86
Miasto Nowy Targ	31216	100	11 853,4	100

Źródło: opracowanie własne

Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji może obejmować maksymalnie 20% powierzchni miasta i maksymalnie 30% jej mieszkańców. W związku ze spełnieniem obligatoryjnych uwarunkowań rekomenduje się wyznaczone podobszary do przeprowadzenia analizy pogłębionej na etapie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ.

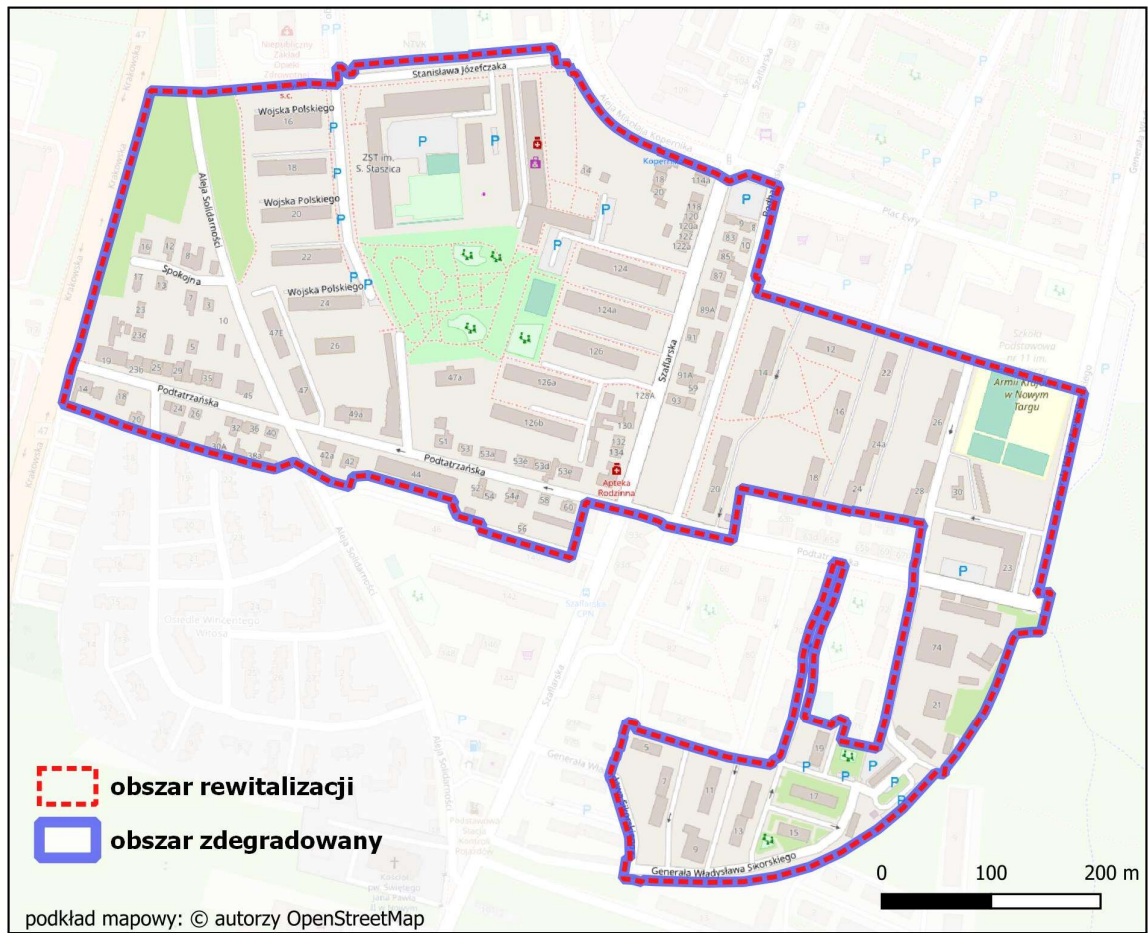
Na poniższych grafikach przedstawiono zasięgi terytorialne i granice wyznaczonych podobszarów rewitalizacji na schematycznych mapkach poglądowych.

Grafika 23 Podobszar rewitalizacji 1 Centrum

Źródło: opracowanie własne

Grafika 24 Podobszar rewitalizacji 2 Osiedle

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i grafik

Tabela 4	Wyróżnione w mieście Nowy Targ jednostki porównawcze	9
Tabela 5	Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ	11
Tabela 6	Przyrost naturalny w Nowym Targu	14
Tabela 7	Współczynnik salda migracji w Nowym Targu	16
Tabela 8	Bezrobocie w mieście Nowy Targ	18
Tabela 9	Zdarzenia drogowe w Nowym Targu	21
Tabela 10	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	23
Tabela 11	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	26
Tabela 12	Poziom przedsiębiorczości w Nowym Targu	28
Tabela 13	Kondycja lokalnych przedsiębiorców	30
Tabela 14	Zidentyfikowane wyroby azbestowe	32
Tabela 15	Budynki mieszkalne zagrożone hałasem komunikacyjnym	33
Tabela 16	Zanieczyszczenie powietrza w Nowym Targu	36
Tabela 17	Gospodarstwa domowe ogrzewane paliwem stałym	37
Tabela 18	Dostępność do punktów usług publicznych	41
Tabela 19	Dostępność komunikacyjna w Nowym Targu	43
Tabela 20	Dostępność opieki zdrowotnej w Nowym Targu	45
Tabela 21	Powierzchnia biologicznie czynna w Nowym Targu	47
Tabela 22	Zabytki w Nowym Targu	49
Tabela 23	Dostępność internetowa w Nowym Targu	51
Tabela 24	Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości wskaźników	54
Tabela 25	Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane	55
Tabela 26	Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery	57
Tabela 27	Obszar zdegradowany w mieście Nowy Targ	59
Tabela 28	Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej	60
Tabela 29	Podobszary rewitalizacji w mieście Nowy Targ	61

Grafika 1	Jednostki statystyczne analizowane w ramach GPR Miasta Nowy Targ	10
Grafika 2	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	15
Grafika 3	Saldo migracji w Nowym Targu	17
Grafika 4	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	19
Grafika 5	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	20
Grafika 6	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	22
Grafika 7	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	24
Grafika 8	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	25
Grafika 9	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	27
Grafika 10	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	29
Grafika 11	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	31
Grafika 12	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km ²	33
Grafika 13	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	35
Grafika 14	Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	37
Grafika 15	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	39
Grafika 16	Dostępność do punktów usług publicznych	42
Grafika 17	Dostępność komunikacyjna	44
Grafika 18	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	46
Grafika 19	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	48
Grafika 20	Liczba zabytków na km ²	50
Grafika 21	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	52
Grafika 22	Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	56
Grafika 23	Podobszar rewitalizacji 1 Centrum	62
Grafika 24	Podobszar rewitalizacji 2 Osiedle	63